

รายงานการวิจัย
การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
THE DEVELOPMENT OF AN UNDERGRADUATE EDUCATION
GUIDANCE MODEL BY PROACTIVE STRATEGIES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY, ROI ET CAMPUS

รัชณีย์ เจริญนนท์

รายงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิผล ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์และจากการสนทนากลุ่ม โดยผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน และจากการประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน พบว่ารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกมีประสิทธิผล เนื่องด้วยทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ยึดหลักวงจรบริหารงานคุณภาพ หรือที่เรียกว่า “PDCA” มาใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: 1. การพัฒนารูปแบบ 2. การแนะแนวการศึกษา 3. ยุทธศาสตร์เชิงรุก

ABSTRACT

The objectives of this research are to develop a form of guidance for further study at the bachelor's degree level with a proactive strategy Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, and to examine the quality of undergraduate education guidance with proactive strategies Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus that is productive. Findings from interviews and focus groups by 9 interviewees, and from assessing the quality of the undergraduate education guidance model development model with a proactive strategy from a seminar based on 5 experts. It was found that the form of guidance for studying towards the bachelor's degree with effective proactive strategies due to Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus has adhered to the principle of quality management cycle, also known as "PDCA" it is used as a tool used to improve the work process of undergraduate education guidance with proactive strategies Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus systematically.

Keywords: 1. Pattern Development 2. Study Guidance 3. Proactive Strategy

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการแนะแนวการศึกษาต่อ จึงได้มีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทาง ที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ตลอดจนให้ตรงกับความต้องการของทางฝ่ายปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดต่อไป

ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2564 ผู้วิจัยต้องขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมจำนวน 9 รูป/คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 รูป/คน ที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยดังกล่าวนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

รัชณีย์ เจริญนนท์

หัวหน้าโครงการวิจัย

29 พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 บริบทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวและการแนะแนวการศึกษาต่อ	9
2.3 การพัฒนารูปแบบ (รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ)	15
2.4 ยุทธศาสตร์เชิงรุก	25
2.5 การสนทนากลุ่ม	29
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2.7 สรุปกรอบแนวความคิด	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการศึกษาและดำเนินการวิจัย	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา	54
4.2 ยกร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก	57
4.3 ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล	59
4.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล	60
4.5 การสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด	62
4.6 แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด	63
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	67
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	72
5.3 ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	84
ภาคผนวก ข แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	90
ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ	92
ภาคผนวก ง เอกสารจริยธรรมวิจัยในคนและการตีพิมพ์เผยแพร่	94
ประวัตินักวิจัย	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประเด็นการสัมภาษณ์	47
ตารางที่ 3.2 ประเด็นการสนทนากลุ่ม	49
ตารางที่ 3.3 ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	51

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 2.1 สรุปกรอบแนวความคิด	43
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยเพิ่มความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงาน ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการช่วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศจะเน้นความรู้ทักษะทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมากขึ้น เพราะช่วยลดต้นทุนการผลิตผลิตได้ดีขึ้น มากขึ้นและเร็วขึ้น ผู้บริหารประเทศ/ผู้นำภาคธุรกิจเอกชนจึงมักจะเน้นให้เพิ่มการลงทุนพัฒนาแรงงานที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทักษะด้านนี้ เช่น ผลิตวิศวกร ช่างเทคนิค นักคอมพิวเตอร์ นักออกแบบ ฯลฯ ทั้งในระดับกลางและระดับสูงเพื่อให้ไปแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้มากขึ้น แต่การพัฒนาคนต้องมองภาพรวมทั้งระบบ คือต้องพัฒนาคนทั้งหมด ตั้งแต่การเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระดับก่อนเข้าโรงเรียน การศึกษาระดับอนุบาล ประถม มัธยม อาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ ฯลฯ เป็นต้นมา ไม่ใช่มองแค่ระดับอุดมศึกษาเท่านั้น (วิทยากร เชียงกูล, 2564)

ปัจจุบันการแข่งขันด้านการศึกษา ส่งผลให้แต่ละสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนต้องใช้กลยุทธ์และยุทธวิธี เพื่อแสดงศักยภาพรูปแบบการให้บริการด้านการศึกษาต่าง ๆ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ลดน้อยลงเป็นอย่างมาก อาจจะไม่ใช่ว่าเรื่องใหม่ที่สามารถทำให้มหาวิทยาลัยทั้งหลายตื่นตกใจ เพราะเมื่อศึกษาข้อมูลย้อนหลังพบว่าจำนวนการรับนักศึกษาใหม่ของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี เป็นระยะเวลา 3 ถึง 4 ปี เนื่องมาจากความต้องการที่จะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของเด็กนักเรียนไทยลดลง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับอดีตที่มหาวิทยาลัยถือเป็นจุดหมายของเด็กนักเรียน ด้วยทัศนคติและค่านิยมที่ปลูกฝังว่าการศึกษาจะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จในอนาคต อาชีพ ความเป็นอยู่ และชนชั้นในสังคม ทำให้การแข่งขันทางการศึกษาเป็นไปอย่างเข้มข้น คนเรียนเก่งสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนมหาวิทยาลัยชั้นนำของรัฐ คนมีฐานะก็สามารถเข้าเรียนในสาขาวิชาที่ต้องการในมหาวิทยาลัยเอกชน ฉะนั้นคนชนชั้นกลางลงไปจึงต้องใช้ความสามารถอย่างสูงในการต่อสู้เพื่อที่จะได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัย ที่ซึ่งจะเป็นใบเบิกทางให้ชีวิต

ประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สถาบันอุดมศึกษายังคงต้องเป็นคลังความรู้ และสถานที่บ่มเพาะประสบการณ์ให้แก่เยาวชนของชาติ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มหาวิทยาลัยไทยกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ อาจจะทำให้มหาวิทยาลัยบางแห่งอาจถึงวาระที่ต้องปิดตัวลงในระยะเวลาไม่นานนัก มหาวิทยาลัยจึงต้องปรับตัวให้เป็นไปในทิศทางของเทคโนโลยีเพื่อความอยู่รอด มหาวิทยาลัยของรัฐบาลอาจได้เปรียบในเรื่องของเงินทุนสนับสนุน สถานที่และชื่อเสียง ในขณะที่มหาวิทยาลัยเอกชนที่นอกจากต้องหาและจัดสรรเงินทุนด้วยตนเองแล้วยังต้องทุ่มงบประมาณไปกับการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของโลกและประชาคมพันธมิตรหลักดันชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับ วรากรณ์ สามโกเศศ (2555) ที่กล่าวว่า “ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเอกชนมีการแข่งขันกันสูงมาก บางมหาวิทยาลัยใช้งบสูงกว่า 25 ล้านบาท ในการทำโฆษณาทีวีจากจำนวน

มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีในตลาด แต่ละรายจึงต้องทำการตลาดเชิงรุกแย่งชิงลูกค้ากันตรง ๆ และยิ่งจะต้องแข่งขันกันมากขึ้น เพราะนโยบายการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ICL) ที่ต่อไปรัฐบาลจะยกเลิก การจัดสรรเงินส่วนนี้ให้กับสถาบัน แต่ให้นักศึกษากู้และบริหารเงินเองโดยตรง ทำให้การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น โดยไม่มีปัจจัยเรื่องทุนการศึกษามาแทรกแซง ขณะเดียวกันตัวนักศึกษาเองจะมีกำลังซื้อสูงขึ้น สามารถเลือกเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนที่ตนเองพอใจได้ อย่างไรก็ตามตามมหาวิทยาลัยรัฐบาล ยังได้เปรียบอยู่ในแง่ของชื่อเสียง” นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าวไม่ใช่แค่การแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการแข่งขันกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้วย เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนให้ความสนใจและเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศมากขึ้น

ปัจจัยหรือแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา สิ่งที่ผู้เรียนเลือกเรียนและใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษามีหลายปัจจัย เช่น ชื่อเสียงของสถาบัน คณาจารย์ที่มีชื่อเสียงมีความรู้ความสามารถรวมทั้งบรรยากาศ การเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรินทร์ สระแก้ว (2556) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม พบว่าคุณภาพของวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย ค่าเล่าเรียนและแหล่งเงินทุน เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย (2557) ได้ศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อสาขาวิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าความศรัทธาต่อมหาวิทยาลัย และหลักสูตรการเรียนการสอน ก็จัดว่าเป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเหมือนกัน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ชูจินดา (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรี พบว่าภาพลักษณ์ของสถาบันก็มีผลที่ทำให้เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเช่นกัน อีกทั้งงานวิจัยของ อริสรา บุญรัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในประเทศไทย พบว่าองค์ประกอบภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้ ด้านนวัตกรรมของหลักสูตร ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความคุ้มค่าทางวิชาการ ด้านคุณภาพบัณฑิต และด้านความเป็นนานาชาติ ก็เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจให้ตัดสินใจให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเหมือนกัน

จากสถิติจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 5 ปีย้อนหลัง (2559-2563) พบว่า จำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 68 รูป/คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 104 รูป/คน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 121 รูป/คน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 110 รูป/คน และปีการศึกษา 2563 จำนวน 128 รูป/คน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษาแต่ละปีการศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงไม่มาก แต่เมื่อสรุปเป็นภาพรวมแล้วก็ถือว่าจำนวนนักศึกษามีแนวโน้มที่ลดลง

สภาพการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เดิมเป็น จะเห็นได้ว่าการออกแนะแนว ซึ่งก่อนนี้เป็นภารกิจของโรงเรียนดำเนินการประสาน/แจ้งนักเรียนทราบถึงกำหนดการสมัคร ส่วนในปีการศึกษา 2564 นี้ การออกประชาสัมพันธ์และการออกแนะแนวรับนักศึกษา เป็นการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าประชาสัมพันธ์ โดยมีการแต่งตั้ง

บุคลากรเป็นคณะกรรมการดำเนินการออกประชาสัมพันธ์และแนะแนวการศึกษาต่อ ซึ่งทางโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี มีการนัดหมาย กำหนดวันให้เข้าพบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ว่าจะเป็นชั่วโมงแนะแนว หรือชั่วโมงกิจกรรมของนักเรียน ทางมหาวิทยาลัยยังเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าศึกษาต่อทางออนไลน์ได้อีกช่องทางหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 นี้ทางมหาวิทยาลัยยังนโยบายหรือวิธีการปฏิบัติในการสอบสัมภาษณ์ นักศึกษารอบโควตาและรอบแฟ้มสะสมผลงาน โดยโทรศัพท์ติดต่อนักศึกษาให้ปฏิบัติตามการสอบสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และให้นักศึกษายืนยันการเข้าเรียน พร้อมชำระค่าธรรมเนียมตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา โดยการโอนเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัย ซึ่งกระบวนการจะกระชับและรวดเร็วขึ้น และยังมีนโยบายออกรับสมัครนักศึกษานอกสถานที่เป็นกลยุทธ์หนึ่ง ถือว่าเป็นการบริการชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจถึงการให้บริการทางการศึกษาและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจทั่วไปที่จะสมัครเรียน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ตลอดจนอำนวยความสะดวกและเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร การออกรับสมัครนักศึกษานอกสถานที่ถือเป็นการประชาสัมพันธ์แนะแนวการศึกษาต่อแบบเชิงรุก และสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมกระตุ้นให้เกิดแนวคิดเลือกที่ศึกษาต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร จึงมีนโยบายเชิงรุกในการออกประชาสัมพันธ์และการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และต้องเร่งพัฒนาศักยภาพการแข่งขันเพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ ที่น่าจะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้ทั้งด้านการยกระดับหลักสูตรให้เป็นไปตามแนวโน้มของโลกปัจจุบัน และตลาดแรงงาน รวมไปถึงหลักสูตรเฉพาะที่เป็นความต้องการของคนเฉพาะกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบและเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกให้มีประสิทธิผล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแนะแนวการศึกษา เพื่อสร้างความแตกต่างและโดดเด่น เพิ่มขีดความสามารถที่จะดึงดูดนักศึกษาในอนาคตเข้าสู่สถาบันได้

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร มีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการแนะแนวการศึกษาต่อ จึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประสพผลสำเร็จยิ่งขึ้นและตรงกับความต้องการต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร เป็นอย่างไร

1.2.2 รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร มีคุณภาพเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.3.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิผล

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การแนะแนวการศึกษาต่อ หมายถึง การช่วยเหลือ หรือกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หมายถึง แบบอย่าง หรือแบบจำลอง (Model) การสร้าง กระบวนการ วิธีการ ขั้นตอน การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ยุทธศาสตร์เชิงรุก หมายถึง กระบวนการในการบริหารที่มีคุณภาพต่อเนื่อง มีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานในองค์กร มุ่งหวังเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในขณะนั้น อีกทั้งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมความคิดริเริ่มของตนเองที่มีต่อหน่วยงาน

การสนทนากลุ่ม หมายถึง รูปแบบการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ อาจหมายถึงการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจงโดยมีผู้ดำเนินการ

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) หมายถึง รูปแบบของการประเมินที่มีแนวคิด ซึ่งยึดพื้นฐานการตัดสินคุณค่าโดยวิธีธรรมชาติ (Naturalistic Value-Oriented Evaluation : NV Model) เพื่อให้ผู้ประเมินทำการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินด้วยการใช้ศักยภาพของตนเองเป็นหลักสำหรับการให้คุณค่า นอกจากนั้นแล้วยังมุ่งเน้นการให้คุณค่าเพิ่มเติมโดยการนำเสนอด้วยการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่ประเมินจากทัศนะของตนเองอีกด้วย

คุณภาพของรูปแบบ หมายถึง คุณลักษณะภาพรวมทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่บ่งชี้ถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการแนะแนวการศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 79 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 199 รูป/คน

1.5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมจำนวน 9 รูป/คน

1.5.2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

1.5.3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

1.5.4 เวลาดำเนินการ

ดำเนินการตลอดปีงบประมาณ 2564

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ได้ทราบกรอบภาระงาน แนวคิด ทฤษฎี ในการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

1.6.2 ได้รู้รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ดังนี้

- 2.1 บริบทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
- 2.3 การพัฒนารูปแบบ (รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ)
- 2.4 ยุทธศาสตร์เชิงรุก
- 2.5 การสนทนากลุ่ม
- 2.6 ผลวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 บริบทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัด กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว) ขออนุมัติจัดตั้งโดยพระราชธรรมานุวัตร (ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระประภัสสรฐณี) เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด (ธ) และพระพรหมวชิรโสภณ (ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชสารสุธี) เมื่อปี พ.ศ.2535 และต่อมาได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นวิทยาเขต ชื่อ “วิทยาเขตร้อยเอ็ด” เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ.2537 เดิมมีที่ทำการชั่วคราวอยู่ที่วัดเหนือ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดและในปี พ.ศ. 2537 พระเทพวิสุทธิมงคล (หลวงปู่ศรีมหารีโร) ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดประชาคมวนาราม (วัดป่ากุง) ได้มาเห็นสภาพอาคารเรียนและห้องเรียนที่วัดเหนือคับแคบแออัดไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนจึงได้อนุญาตและทำสัญญายินยอมให้ใช้ที่ดินเนื้อที่ 101 ไร่ 98 ตารางวา โดยสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญสุวฑฺฒโน) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระสาสนโสภณ เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เป็นองค์รับมอบที่วัดบ้านเหล่าสมบุรณ์ (วัดศรีทองไพบูลย์วราราม ในปัจจุบัน) ตั้งอยู่ที่ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ให้กับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด เข้าทำประโยชน์ใช้สอย จัดการศาสนศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป พร้อมทั้งให้อำนาจจัดการเกี่ยวกับการใช้ที่ดินปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และให้เป็นที่ตั้งถาวรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ในปัจจุบันสถานที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 3 กิโลเมตร

1. ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และพันธกิจ

1.1 ปรัชญามหาวิทยาลัย (Philosophy) “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา” “Academic Excellence based on Buddhism”

1.2 ปณิธาน (Aspiration) มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนากระบวนการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

1.3 วิสัยทัศน์ (Vision Statements)

1. เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ
2. เป็นสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมวลชนที่ผลิตบัณฑิตตามแนวพระพุทธศาสนาและบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถ มีศีลธรรมในการดำรงชีวิตแบบพุทธ
3. เป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาตามแนวพระพุทธศาสนาของโลกที่สามารถชี้นำและยุติความขัดแย้งในสังคมโดยใช้หลักพุทธธรรม
4. เป็นสถาบันที่เน้นทำวิจัยพัฒนาตามกรอบแห่งศีลธรรม ส่งเสริมงานวิจัยเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนาและนำผลการวิจัยไปพัฒนาสังคมและคณะสงฆ์ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

1.4 พันธกิจ (Mission Statements)

1. ผลิตบัณฑิตทางด้านพระพุทธศาสนา ให้มีคุณสมบัติตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย และกระจายโอกาสให้พระภิกษุ สามเณร คฤหัสถ์ และผู้สนใจมีโอกาสศึกษามากขึ้น
2. ให้บริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาการทางพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งเน้นการเผยแผ่พุทธธรรม การแก้ปัญหาสังคม การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดสันติสุข การชี้นำสังคมในทางสร้างสรรค์ และการยุติข้อขัดแย้งด้วยหลักวิชาการพระพุทธศาสนา
3. วิจัยและพัฒนางานวิชาการเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนาใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเผยแผ่องค์ความรู้ในระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัย
4. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งค้นคว้า ทำนุบำรุงรักษาภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น รวมทั้งสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม

2. เอกลักษณ์ อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยและอัตลักษณ์บัณฑิต

2.1 อัตลักษณ์ บัณฑิตมีความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนา และสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติ หรือนานาชาติ

2.2 เอกลักษณ์ บริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ การชี้นำ ป้องกัน หรือ แก้ปัญหาของสังคม 2 เรื่อง

1. ภายในมหาวิทยาลัย จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกทางสังคม
2. ภายนอกมหาวิทยาลัย การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวพระราชดำรัสต่าง ๆ ไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคม

การเปิดทำการเรียนการสอนและจำนวนนักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้เปิดทำการเรียนการสอน 3 ระดับ ประกอบด้วยระดับปริญญาตรี 6 วิชา, ปริญญาโท 4 และปริญญาเอก 2 สาขา และมีนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 709 รูป/คน

บุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำแนกเป็น

1. บุคลากรสายวิชาการ (T) ประกอบด้วยอาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 48 รูป/คน
 2. บุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (S) จำนวน 25 คน
 3. บุคลากรสายบริการ (W) จำนวน 6 คน
- จำนวนทั้งสิ้น 79 รูป/คน

ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรองอธิการบดี ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุด (บรรพชิต) มีผู้ช่วยอธิการบดี (คฤหัสถ์) และมีผู้อำนวยการ 3 ส่วนงาน และยังมี คณะกรรมการประจำวิทยาเขตซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 รูป/คน และตัวแทนอาจารย์ 3 คน รวม เป็น 8 รูป/คน

สิ่งสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1. อาคารเรียน 4 หลัง
2. ศูนย์เทคโนโลยี/ห้องเครือข่ายถ่ายทอดสด
3. อาคารหอประชุม
4. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
5. อาคารหอสมุด
6. โรงอาหาร

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถือว่ามี สภาพแวดล้อมดีมาก บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีคูน้ำล้อมรอบ มหาวิทยาลัย และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 3 กิโลเมตร การเดินทางสะดวก และเป็น มหาวิทยาลัยที่มีสิ่งแวดล้อมดี สังเกตได้ง่าย มหาวิทยาลัยมีอาคารเรียนกับห้องเรียนที่ทันสมัย มี อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอีกมากมาย เช่น โปรเจคเตอร์ เครื่องเสียง ห้องถ่ายทอดสด สถานที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยก็มีพร้อมทุกอย่าง เป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีส่วนงานภายในหลัก ๆ คือ สำนักงานวิทยาเขต วิทยาลัยศาสนศาสตร์ และศูนย์บริการวิชาการ ซึ่งในแต่ละส่วนงานจะมี ผู้อำนวยการเป็นผู้กำกับดูแล มีกระบวนการบริหารและการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ โดยการกระจาย อำนาจไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารตน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารมีบทบาทและภารกิจ ทางด้านการบริหารในระดับต่าง ๆ รองอธิการบดียังมีบทบาทและภารกิจตามความในมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ

ตามทูลอื่การบตีมอบหมาย คณะกรรมการประจำวิทยาเขตมีบทบาทและการกิจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 รองอื่การบตีประจำวิทยาเขต มีบทบาทและการกิจตามความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 ที่กำหนดไว้ว่าในวิทยาเขตหนึ่งให้มีสำนักงานวิทยาเขต โดยมีรองอื่การบตีซึ่งเป็นพระภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของวิทยาเขตตามทูลอื่การบตีมอบหมาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวและการแนะแนวการศึกษาต่อ

การแนะแนวได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2491 โดยนักการศึกษาของไทยที่ออกไปศึกษาต่างประเทศได้นำวิธีการแนะแนวเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของไทยเห็นความสำคัญของการแนะแนวจึงได้นำวิธีการแนะแนวมาใช้ในสถานศึกษา และมีการพัฒนางานแนะแนวเรื่อย ๆ มาจนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เห็นว่าการแนะแนวการศึกษาต่อเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนการศึกษา เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต้องมีความถูกต้องชัดเจน การแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับฟัง ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจในการสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ฉะนั้น เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด รับรู้กระบวนการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงนำเสนอรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความหมายของการแนะแนว

การแนะแนว เป็นคำที่บัญญัติขึ้นให้ตรงกับคำว่า “Guidance” ซึ่งมีความหมายว่า “การชี้แนวทาง” หรือ “การชี้ช่องทาง” หรือเป็นวิธีการใหม่ที่ช่วยเหลือบุคคลในด้านต่าง ๆ และได้มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้หลายทรรณะ เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและด้านอาชีพ มีความสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2557) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน รวมทั้งเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม

รณจวน คำศิริพิทักษ์ (2552) เน้นความหมายของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ให้รู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริง สามารถวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัดสินใจด้วยตนเองได้ในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ และสามารถ

ปรับตัวไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เผชิญอยู่ทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

วิชรี ทรัพย์มี (2551) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า “การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่าการตัดสินใจว่าจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดทุกด้าน

กมลวรรณ เทียงธรรม (2546) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาบุคคล ให้เข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม เลือกตัดสินใจได้ด้วยตนเองในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถปรับตัวไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เผชิญอยู่ ทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยผู้ที่ให้บริการแนะแนวจะไม่มีภารกิจบังคับให้เชื่อหรือปฏิบัติตาม แต่จะให้ผู้ที่มารับบริการและแนะแนวได้สำรวจตนเอง สภาพแวดล้อมและเกิดความเข้าใจถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อมมีความสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนชีวิต ทั้งในด้านการศึกษา และด้านอาชีพ มีความสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความสุข ความก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพทุกด้าน นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน รวมทั้งเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียนด้วย

2.1.2 ความสำคัญของการแนะแนว

การแนะแนวในสถานศึกษามีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อม ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ส่งผลต่อการปรับตัวและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมาก

สุนิสา วงศ์อารีย์ (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่ากิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา เนื่องจากสภาพการศึกษาในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการศึกษามากยิ่งขึ้น การเรียนจึงมุ่งเน้นในทางสาขาที่มีโอกาสประกอบอาชีพ เพราะฉะนั้นการได้เลือกคณะและสาขาการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ กิจกรรมแนะแนวจึงมีบทบาทที่ช่วยให้เยาวชนของชาติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างรอบด้าน ตอบสนองกับความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต

เรียม ศรีทอง (2557) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมแนะแนว มีความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวจัดทำขึ้นโดยเน้นประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ
2. กิจกรรมแนะแนวทุกรูปแบบทุกเรื่องต้องสนองความต้องการหรือความจำเป็นตามวัยของผู้รับบริการ
3. กิจกรรมแนะแนวทุกรูปแบบและทุกเรื่อง ต้องจัดให้ผู้รับบริการมีโอกาสเข้าร่วมเรียนรู้และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้รับบริการ

4. กิจกรรมแนะแนวได้รับการพัฒนาขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ โดยสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความจำเป็นของสังคมและโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533) ได้กล่าวไว้ว่า สืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างมากสามารถส่งผลให้การพัฒนามนุษย์หันเหไปในทิศทางใดก็ได้ ดังนั้นกระบวนการพัฒนามนุษย์จึงต้องใส่ใจในการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เมื่อสังคมยิ่งทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รูปแบบและวิธีการพัฒนามนุษย์ก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ที่ว่านั้น รวมทั้งปัญหาที่ตามมา ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม สังคมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สถานะทางสังคม บทบาทต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการปรับตัวให้กับมนุษย์ในสังคมเกิดความสับสนในบทบาทตนเอง ทำให้ปัญหาด้านพฤติกรรมเกิดขึ้นมากมาย

2. การเปลี่ยนแปลงและปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบันมีความลำบากเรื่องความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ จำนวนคนเพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง ผู้คนแก่งแย่งชิงดี ชิงเด่นในการเพิ่มอำนาจให้กับตนเอง ทางด้านเศรษฐกิจเพื่อที่จะทำให้ตนเองอยู่ดีกินดีมีความสุข จึงทำให้คนในครอบครัวแย่งย้ายกันไปเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางด้านเศรษฐกิจ เช่น พ่อแม่ ทำงานนอกบ้าน ทิ้งลูกให้อยู่ในความดูแลของคนรับใช้หรือสถานดูแลเลี้ยงเด็ก เด็กปัจจุบันจึงขาดความอบอุ่นได้ง่าย ปัญหาทางด้านพฤติกรรมก็พอกพูนขึ้นตามวัย พ่อแม่ ก็ไม่มีเวลาเอาใจใส่ยิ่งทำให้เกิดผลรุนแรงในด้านพฤติกรรมมากขึ้น

3. ปัญหาการว่างงาน สภาพการทำงานปัจจุบัน มีการแก่งแย่งแข่งขันกันสูงเนื่องจากจำนวนงานไม่สอดคล้องกับจำนวนคนที่ต้องการทำงาน อีกประการหนึ่งงานลักษณะใหม่ ๆ ก็เพิ่มมากขึ้น บุคคลเกิดความสับสนในการเลือกทำงาน ผลกระทบก็คือทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ความไม่พอใจในงานของตน ไม่มีความสุขในการทำงาน ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่รุนแรงหลายรูปแบบในสังคม เช่น อันธพาล โจร ฆ่าผู้อื่น ฆ่าตนเองที่เป็นปัญหาต่อสังคม

4. ปัญหาทางด้านสุขภาพจิต สังคมมีปัญหาเกือบทุกจุด การดำรงชีวิตในสังคมจึงขาดความสุข มีปัญหาทางด้านความคิด ความเชื่อ ความไม่สมหวัง การเสี่ยง การฝากความหวังไว้กับสิ่งที่เลื่อนลอย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างวิตกกังวล หวาดผวา เอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ไม่มีเพื่อนที่แท้จริงคอยรัก และตามใจ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็มีความเครียดกระทบทั้งตนเอง ครอบครัวและสังคม ในที่สุดก็อาจถึงขั้นรุนแรง ทำลายตนเอง ทำลายผู้อื่น ทำลายสังคม หรือหนีไปจากโลกความเป็นจริง บ้าคลั่ง วิกลจริต ฯลฯ

5. ปัญหาการควบคุมสิ่งเร้าที่ไม่ถูกต้องในสังคม สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลหลายวงการในสังคมจัดขึ้น ทั้งทางบวก ทางลบมีมากขึ้นสังคมวุ่นวายไม่รัดกุมมากพอที่จะควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งเร้าทางลบและความเจริญทางด้านวัตถุ รวมทั้งเทคโนโลยียังทำให้สิ่งเร้าเหล่านั้นทวีความเข้มข้น รุนแรงในการเร้าบุคคลมากยิ่งขึ้น มนุษย์ปัจจุบันต้องอาศัยความสามารถในการเลือกสูงมาก โอกาสพลาดพลั้งก็มีได้ง่าย ถ้ามนุษย์ไม่มีความสามารถทางด้านสติปัญญาและข้อมูลมากพอ ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตแบบลองผิดลองถูกมากยิ่งขึ้น ปัญหาในเรื่องพฤติกรรมก็จะติดตามมาเป็นเงาตามตัว

จากสภาพการณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและรู้เท่าทัน พัฒนาสังคม พัฒนาตนเอง จำเป็นต้องอาศัยสติปัญญาและข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการปรับตัว การแนะแนวเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถทำให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเอง แก้ปัญหา พัฒนา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะเห็นได้ว่าการแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการช่วยเหลือ พัฒนามนุษย์ได้อย่างเหมาะสม

2.1.3 การแนะแนวการศึกษาต่อ

การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนได้นั้น ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

รัชชวัญ ภูเขาแก้ว (2557) ได้กล่าวถึง แนวทางของการจัดกิจกรรมแนะแนว มีดังนี้

1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา และธรรมชาติของผู้เรียนตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. วิเคราะห์วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
3. กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมทั้งในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม สอดคล้องตามสภาพปัญหา ธรรมชาติของผู้เรียน ความต้องการ ความสนใจ และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
4. กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมแนะแนว
5. ออกแบบกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรม วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม เนื้อหา กิจกรรม วิธีการประเมินผล และระยะเวลาที่จัดกิจกรรมแนะแนว
6. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม ระยะเวลา วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม สารสำคัญ วิธีการจัดกิจกรรม ภาระงาน/ชิ้นงาน สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้จัดกิจกรรม และการวัดประเมินผลกิจกรรมแนะแนว
7. จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวประเมินผลการจัดกิจกรรม
8. ประเมินเพื่อตัดสินผลและสรุปรายงาน

นิตยา เรืองแป้น (2553) ได้กล่าวถึง แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เป็นวิธีการหนึ่งของการให้ข้อมูลหรือการให้ข้อมูลสนเทศ การจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน จึงจำเป็นต้องใช้ข้อสนเทศ 3 ประการ ดังนี้

1. ข้อสนเทศทางด้านการศึกษา (Education Information) ข้อสนเทศทางด้านการศึกษา หมายถึง การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับโอกาสและข้อกำหนดต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาหรือการฝึกฝน รวมทั้งหลักสูตร สถานภาพและปัญหาต่าง ๆ ของชีวิตในการเรียน
2. ข้อสนเทศทางด้านอาชีพ (Vocational Information) ข้อสนเทศทางด้านอาชีพ หมายถึง การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ทางด้านการงาน คุณสมบัติของบุคคลที่จะรับเข้าทำงาน คุณลักษณะต่าง ๆ ของการทำงาน ความก้าวหน้าและสิ่งตอบแทนในการทำงาน รวมไปถึงความต้องการแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3. ข้อเสนอแนะทางด้านชีวิตและสังคม (Social Information) ข้อเสนอแนะทางด้านชีวิตและสังคม หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโอกาสและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้นและสามารถปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่นได้

อภิชาติ เศรษฐกิจกิจการ (2549) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้กิจกรรมแนะแนวบังเกิดผล ครูควรดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน
2. ศึกษา วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
3. กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา
4. กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามสัดส่วนเวลา โดยจัดให้ครอบคลุมในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านชีวิตและสังคม
5. จัดทำหรือเขียนรายละเอียดของกิจกรรมย่อยในแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

6. ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวตามแผนที่กำหนด

7. วัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

จากการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าต้องทราบถึงสภาพต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเริ่มจากการสำรวจปัญหา และความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดแนวทางและแผนการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และยังคงศึกษาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเพื่อนำไปกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนว กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รวมทั้งด้านส่วนตัวและสังคมได้อย่างเหมาะสม กำหนดแผนการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว จัดทำรายละเอียดของแต่ละแผนการปฏิบัติกิจกรรม ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว วัดและประเมินผล รวมไปถึงการสรุปรายงานการจัดกิจกรรมแนะแนว

2.1.4 วัตถุประสงค์ของการแนะแนวการศึกษาต่อ

กิจกรรมการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมแนะแนวที่โรงเรียนดำเนินการ โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อการแนะแนวการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และตัดสินใจตรงกับความต้องการ ความสามารถของตนเอง
3. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

กิจกรรมการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1. บุคลากรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจต่อการศึกษาระบบและการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ให้การช่วยเหลือแนะแนวนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และตัดสินใจตรงกับความต้องของตนเอง
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.1.6 กิจกรรมการแนะแนวศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การออกประชาสัมพันธ์การรับสมัครการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ในช่วงปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ยังเป็นการออกประชาสัมพันธ์โดยการส่งหนังสือพร้อมเอกสารแนะแนวการศึกษาต่อ ให้แต่ละโรงเรียนและสถานที่ราชการ ช่วยประสาน/แจ้งให้นักเรียนและผู้สนใจได้ทราบถึงกำหนดการ วัน เวลา การรับสมัคร และอีกส่วนหนึ่งอาศัยการจัดโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ของโรงเรียนเป้าหมาย ในวันเวลาที่ทางโรงเรียนสะดวก เป็นอีกแนวทางการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ จึงเกิดปัญหาการให้ข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผลการรับสมัครในปีการศึกษาดังกล่าว จึงจะเห็นว่าผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นจำนวนไม่มากนัก

ส่วนในปีการศึกษา 2564 นี้ การออกประชาสัมพันธ์และการออกแนะแนวรับนักศึกษา เป็นการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าประชาสัมพันธ์ โดยมีการแต่งตั้งบุคลากรเป็นคณะกรรมการดำเนินการออกประชาสัมพันธ์และแนะแนวการศึกษาต่อ ซึ่งทางโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี มีการนัดหมาย กำหนดวันให้เข้าพบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ว่าจะเป็นชั่วโมงแนะแนว หรือชั่วโมงกิจกรรมของนักเรียน ทางมหาวิทยาลัยยังเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าศึกษาต่อทางออนไลน์ ได้อีกช่องทางหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 นี้ ทางมหาวิทยาลัยยังมีนโยบายหรือวิธีการปฏิบัติในการสอบสัมภาษณ์ นักศึกษารอบโควตาและรอบแฟ้มสะสมผลงาน โดยโทรศัพท์ติดต่อนักศึกษาให้ปฏิบัติตามการสอบสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์ หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และให้นักศึกษายืนยันการเข้าเรียน พร้อมชำระค่ารายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา โดยการโอนเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัย ซึ่งกระบวนการจะกระชับและรวดเร็วขึ้น และยังมียุทธศาสตร์ออกรับสมัครนักเรียนนอกสถานที่เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ดีว่าเป็นการบริการชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจถึงการให้บริการทางการศึกษาและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจทั่วไปที่จะสมัครเรียน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ตลอดจนอำนวยความสะดวกและเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด การออกรับสมัครนักเรียนนอกสถานที่ ถือเป็นการประชาสัมพันธ์แนะแนวการศึกษาต่อแบบเชิงรุก และสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมกระตุ้นให้เกิดแนวคิดเลือกที่ศึกษาต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงมีนโยบายเชิงรุกในการออกประชาสัมพันธ์และการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และต้องเร่งพัฒนาศักยภาพการแข่งขันเพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ ที่น่าจะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้ทั้งด้านการยกระดับหลักสูตรให้เป็นไปตาม

แนวโน้มของโลกปัจจุบันและตลาดแรงงาน รวมไปถึงหลักสูตรเฉพาะที่เป็นความต้องการของคนเฉพาะกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบและเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแนวทางการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแนะแนวการศึกษา เพื่อสร้างความแตกต่างและโดดเด่น เพิ่มขีดความสามารถที่จะดึงดูดนักศึกษาในอนาคตเข้าสู่สถาบันได้

2.3 การพัฒนารูปแบบ (รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ)

การสร้างรูปแบบ เป็นการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ในการพัฒนารูปแบบมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กำหนดขั้นตอนไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังนี้

2.3.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่บุคคลสร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันซึ่งพอจะสรุปความหมายของรูปแบบที่นักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ประยงค์ เนาวบุตร (2556) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จสูงสุด ซึ่งแบบแผนดังกล่าวอาจเป็นเทคนิค หรือวิธีการขั้นตอน กระบวนการหรือทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบให้สัมพันธ์กับแนวคิด หลักการและทฤษฎีทางการศึกษา

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรมแบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณามีสิ่งใดบ้าง ที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

มาลี สืบกระแสน (2552) รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงานและรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพ หรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพหุคูณหรือเขียนเป็นข้อความจำนวน หรือภาพ หรือแผนภูมิหรือรูปสามมิติ

ทิตนา แคมมณี (2545) รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

อุทุมพร จามรมาน (2541) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปรและตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

ทิงค์เอ็กซิสต์ (Thinkexist, 2008) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ว่าเป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

อาร์ดิกชันนารี (Ardictionaary, 2008) ได้นิยามความหมายของ (Model) ว่าหมายถึงแบบจำลองที่เป็นสัดส่วน หรือเป็นประเภทเดียวกันกับของจริงหรือสัญลักษณ์ของการเป็นตัวแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต หรือแบบแผนของสิ่งที่เตรียมไว้

กู๊ด (Good, 2005) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบ เอาไว้ 4 ความหมาย คือ (1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ (2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบเป็นต้น (3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด และ (4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

ไรย์ (Raj, 1996) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมายดังนี้ (1) รูปแบบ คือรูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวนหรือภาพ โดยการลดทอนเวลาและเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น (2) รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ โดยสรุปแล้วรูปแบบหมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

ฮัสเซน และ โปสเลทเวท (Husen and Postlethwaite, 1994) ได้ให้ความหมายว่ารูปแบบ คือโครงสร้างที่ถูกลำเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ ด้วยวิธีการอุปมา อุปมัย หรือได้มาจากทฤษฎี รูปแบบจึงไม่ใช่ทฤษฎี

วิลเลอร์ (Willer : 1986) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของปรากฏการณ์ ด้วยวิธีการของเหตุผลที่มี จุดหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในนิยามที่แสดงถึงความสัมพันธ์และข้อเสนอของระบบรูปนัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัย หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้น ๆ

2.3.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการด้านต่าง ๆ ก็ได้จัดแบ่งประเภทของรูปแบบต่างกันอย่างกว้างขวาง สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ดังนี้

คีเวส (Keeves, 1988) ได้จำแนกรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงนามธรรม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเทียบเคียงโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับลักษณะ ข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่ โดยต้องมียอดประกอบของรูปแบบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบข้อมูล เชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด กระบวนการองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ซึ่งใช้สมการทางคณิตศาสตร์แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร มักนิยมใช้ ในการศึกษาสาขาจิตวิทยา โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมศาสตร์ ตลอดจนสาขาศึกษาศาสตร์และบริหารการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ร่วมกับหลักการสร้างรูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรซับซ้อน ได้โดยต้องอาศัยทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปร เพื่อให้ได้รูปแบบในลักษณะสมการเส้นตรงที่สามารถทดสอบได้

สไตเนอร์ (Steiner, 1988) รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

บรัช (Bush, 1986) ได้แบ่งรูปแบบของการจัดการศึกษาออกเป็น 5 รูปแบบคือ (1) ปกติ (Formal Model) (2) แบบประชาธิปไตย (Democratic Model) (3) รูปแบบทางการเมือง (Political Model) (4) รูปแบบจิตวิสัย (Subjective Model) และ (5) รูปแบบคลุมเครือ (Ambiguity Model)

บราโด และฮาร์ดแมน (Bardo & Hardman 1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยพื้นที่นั้นเป็นจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

สมิธ และคณะ (Smith and others, 1980) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) รูปแบบเชิงกายภาพ จำแนกเป็นรูปแบบ รูปปั้น ที่มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง และรูปแบบเชิงอุปมาที่มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนทำการทดลองจริง และ (2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ จำแนกเป็นรูปแบบข้อความซึ่งเป็นการใช้ข้อความในการอธิบายย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงาน เป็นต้น และรูปแบบทางคณิตศาสตร์

เฮอร์ซี และ จอนสัน (Hersey & Johnson, D.E. 1996) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 แบบคือ

1. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์งานวิจัย หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา เมื่อทดสอบรูปแบบกับข้อมูลที่เก็บ รวบรวมแล้ว ถ้ามีความสอดคล้องกับรูปแบบนั้นก็มีความน่าเชื่อถือ อันอาจนำไปสู่การสร้างทฤษฎี ในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีจึงอาจเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการสร้าง ทฤษฎีใหม่ ๆ เท่านั้น

2. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มี อยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจทฤษฎีนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนาย หรือควบคุม ปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังนั้นรูปแบบจึงเป็นเพียงแบบจำลองอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายทอดจาก ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

จอยส์ และ เวลล์ (Joyce and Well, 1985) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-Processing Models เป็นรูปแบบ การสอน ที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน เป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นของแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมย เทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาสื่อในการขยาย หรืออภิปรายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

3.3.3 องค์ประกอบรูปแบบ

ศักดา สถาพรวิจิตร (2559) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 2 ระบบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาไปใช้

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) กล่าวว่ารูปแบบของระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1. ภาพความสำเร็จ 2. การกำหนดโครงสร้าง 3. การบริหารจัดการ และ 4. การติดตามกำกับ

มีศิลป์ ชินภักดี (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนารูปแบบขององค์การทางการศึกษา 4 ประการคือ เป้าหมาย โครงสร้างองค์การ สภาพแวดล้อม และภาวะผู้นำ

สภาการศึกษา (2553) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีอยู่ 2 ส่วนคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และกลไกของรูปแบบ ซึ่งเป็นตัวจักรในการทำหน้าที่ของรูปแบบ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีบริบทเป็นเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่และล่มสลายของรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยได้ให้รายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ อาจจะมีวัตถุประสงค์เดียวหรือหลายวัตถุประสงค์ก็ได้ โดยจะมีขอบเขตกว้างหรือจำกัดก็ได้ ซึ่งหมายความว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งหมดที่องค์การกำลังดำเนินการอยู่หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานทั้งหมดก็ได้ ในการตั้งวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น อาจจะต้องออกมาในรูปของเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการหรือผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นก็ได้ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนี้จะเป็เป้าหมายในการออกแบบกลไกการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

2. กลไกของรูปแบบ เป็นองค์ประกอบของระบบงานที่มีความเป็นอิสระจากกันและกัน แต่ทำงานสัมพันธ์กันและพึ่งพาอาศัยกัน ในการทำงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งเปรียบเสมือน การทำงานของเครื่องยนต์ที่ออกแบบไว้เพื่อให้ส่วนประกอบต่าง ๆ ทำงานตามหน้าที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้น ๆ

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวว่ารูปแบบมีองค์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. ระบบและกลไกของรูปแบบ 4. วิธีดำเนินการของรูปแบบ 5. แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6. เงื่อนไขของรูปแบบ

สมาน อัครภูมิ (2550) ได้เสนอแนวคิดถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรจะประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5. แนวการประเมินรูปแบบ 6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ และ 7. ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ปรัชญาและหลักการของการศึกษา

ต่อเนื่อง 2. กลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 3. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 4. โครงสร้างระบบบริหารของการศึกษาต่อเนื่อง 5. หลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาต่อเนื่อง 6. วิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 7. สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง 8. การติดตามและประเมินผลของการศึกษาต่อเนื่อง และ 9. การเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียน

อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา 2. หลักสูตร 3. การจัดการเรียนรู้ 4. การประเมินผลการเรียนรู้ 5. การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา 6. การบริหารและการจัดการศึกษา 7. กลุ่มเป้าหมาย และ 8. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

Gluck (2004) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของรูปแบบมี 2 ส่วนคือ 1. สถาบัน (Institution) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติหน่วยย่อยของสถาบันแบ่งออกเป็นบทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) บทบาทจะเกี่ยวข้องกับบุคลิภาพของบุคคล เป็นการกล่าวถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสถานะภายใต้สถาบันและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ส่วนความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานทางสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาท บทบาทสมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์ บทบาทอื่น ๆ ในสถาบัน แนวคิดนี้ทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปตามลำดับขั้นทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. บุคคล (Individual) เป็นรูปแบบของระบบสังคมที่มีองค์ประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์การคือบุคลิภาพ (Personality) และความต้องการส่วนบุคคล (Need Disposition) บุคลิภาพมีความสำคัญต่อการวางตัวของผู้สวมบทบาท และความคาดหวังในการทำงานของสถาบัน

ฮัสเซน และ โปสเล็ทเวท (Husen and Postlethwaite, 1994) ได้จำแนกองค์ประกอบรูปแบบออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ สังเกตได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น/ปรากฏการณ์เชิงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา
3. รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา ช่วยสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจากแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิด องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ตัวแบบหรือระบบของรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

3.3.4 การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบของ Joyce and Weil (อ้างถึงใน ทวีวรรณ อินคา, 2552) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบนั้นมีสาระสำคัญ คือ รูปแบบที่สร้างควรต้องมีทฤษฎีรองรับ เมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว

ก่อนนำไปใช้ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบ การพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมาย การพัฒนารูปแบบมีสาระสำคัญดังนี้

1. รูปแบบควรมีทฤษฎีรองรับ
2. เมื่อพัฒนารูปแบบแล้วก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายควรมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ

3. การพัฒนารูปแบบอาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อจุดประสงค์เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือว่าเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้ใช้นารูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักก็จะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม แต่ก็จะทำให้ได้ผลสำเร็จลดน้อยลงไป พรจันทร์ พรศักดิ์กุล (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนนี้เป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ โดยการวิเคราะห์เอกสารและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2. การศึกษากระบวนการงบประมาณและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาที่ดำเนินการในปัจจุบัน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานงบประมาณวิเคราะห์เอกสารงบประมาณของโรงเรียนและสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การจัดทำร่างรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนนี้เป็นฐาน

4. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณการใช้โรงเรียนนี้เป็นพื้นฐาน

อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques)

2. การประเมินรูปแบบประกอบด้วย การประเมินรูปแบบเพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษา และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ

กฤษฎณ์ ผล จันทรพรหม (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงโดยศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความวิจัย ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ตออนไลน์ทั้งในและต่างประเทศ และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเสมือนจริง

2. การสังเคราะห์รูปแบบองค์ประกอบ โครงสร้างของรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริง โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริง

3. การพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟายเพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 10 คน จำนวน 3 รอบ

4. การทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริง สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ หลังจากนั้นจึงกำหนดรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการศึกษาต่อเนื่องสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การนำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบของรูปแบบ ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 19 คน โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

4. การตรวจสอบประสิทธิภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลังจากนั้นจึงกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมบุรณ์ ศิริสรธริรัญ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของคณบดี” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3. การศึกษาและประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี

5. การตรวจสอบและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

6. การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี

บุญส่ง หาญพานิช (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย” โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ ความรู้ องค์ความรู้ และการบริหารจัดการศึกษาของไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์อธิการบดี และการสอบถามผู้บริหารระดับผู้อำนวยการขึ้นไป

2. การจัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยนำผลสรุปจากการวิเคราะห์สาระจากการสัมภาษณ์อธิการบดีและจากการวิเคราะห์แบบสอบถามนำมาสรุปเป็นข้อค้นพบเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลังจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการศึกษาแนวคิดและกระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการสร้าง การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

2. การพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การสร้างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ซึ่งได้ใช้แนวคิดเชิงระบบในกระบวนการแนะแนวศึกษาต่อ

3. การพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อ ที่มีประสิทธิผลแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติในการแนะแนวศึกษาต่อ

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อที่มีประสิทธิผล

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อที่มีประสิทธิผล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อที่มีประสิทธิผลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อมีความเหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น

3.3.5 การตรวจสอบรูปแบบ

การตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stuffle beam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพรูปแบบ 4 ด้าน (สุมิล ว่องวานิช, 2549) ดังนี้

1. ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมขององค์ประกอบ และทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. ความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร มีความเหมาะสมและคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

3. ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

4. ความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สามารถนำไปใช้ในการบริหารมหาวิทยาลัย ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไปได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบรูปแบบโดยระบุให้เห็นชัดว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน คือ 1 ความถูกต้อง (Accuracy) 2.ความเหมาะสม Propriety) 3.ความเป็นไปได้ (Feasibility) 4.ความเป็นประโยชน์ (Utility) อย่างถูกต้องและเป็นระบบ

2.4 ยุทธศาสตร์เชิงรุก

2.4.1 ความหมายของยุทธศาสตร์

คำว่า “ยุทธศาสตร์” (Strategy) เป็นศัพท์ที่ได้ฟังกันอยู่เสมอ ที่จริงแล้วคำว่ายุทธศาสตร์มีจุดเริ่มต้นและถูกนำไปใช้บ่อยครั้งที่สุดทางด้านการทหารและการทำสงคราม ซึ่งหมายถึงวิถีทางหรือแนวทางที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อจัดสรร และวางตำแหน่งกำลังทรัพยากรทางทหารในสนามรบด้วยจุดมุ่งหมายแห่งการพิชิตศัตรู เมื่อคำว่ายุทธศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้ในทางเศรษฐกิจ ความหมายของมันก็คือวิถีทางหรือแนวทางที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อระดมและจัดสรรการใช้ทรัพยากรของประเทศในอันที่จะช่วยให้บรรลุถึงซึ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ (Strategy) รวมทั้งการบริหารยุทธศาสตร์ (Strategic Administration) เป็นคำที่นำมาใช้อย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน และเมื่อพิจารณาความหมายของยุทธศาสตร์พบว่า มีความหมายที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น หมายถึง (วิรัช วิวัณนิภาวรรณ, การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ (สำนักพิมพ์โพมเพลส, 2554) 1. ศิลปะในการนำกองทัพหรือการอำนวยความสะดวกทั้งปวงเกี่ยวกับการทหารเพื่อให้ได้ชัยชนะแก่ศัตรู ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงศิลปะในการบังคับบัญชา การเคลื่อนย้ายกองทัพ และการต่อสู้เพื่อให้ได้ชัยชนะทหารในยามสงคราม 2. กลศึก กลยุทธ์ หรือวิธีการต่าง ๆ สำหรับเอาชนะศัตรูโดยไม่รู้ตัวหรือทำความเข้าใจให้แก่ศัตรูทางการทหาร 3. ศาสตร์การสงครามสำหรับผู้นำกองทัพ 4. การวางแผนเพื่อนำกองทัพเข้ารบโดยใช้กำลังพลที่มีอยู่รวมทั้งใช้กลอุบายให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5. อุบาย หรือกลอุบายทั้งปวงที่จะเอาชนะศัตรูต่อสู้หรือคู่แข่งขั้นทั่วไปโดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการทหารเท่านั้น 6. วิธีการ หรือแนวทางเพื่อแก้ปัญหาหรือรักษาไว้ ซึ่งความมั่นคงของชาติด้วยกำลังอำนาจของชาติในด้านต่าง ๆ 7. การแสดงความปรารถนา และหนทางปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานในทุกระดับ หรือเกือบทุกระดับ 8. การใช้กลวิธี หรืออุบายเพื่อให้ได้เปรียบศัตรูต่อสู้ หรือคู่แข่งขั้นไม่ว่าจะเป็นไปในทางธุรกิจ การค้า การเมือง หรือการทหาร 9. ศาสตร์และศิลป์ในการใช้พลังอำนาจ หรือศักยภาพที่มีอยู่ในการปฏิบัติการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 10. เดิมในระดับชาติ เข้าใจกันว่ายุทธศาสตร์มุ่งเฉพาะเรื่องการทหาร หรือความมั่นคงของชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการชนะสงครามเท่านั้น แต่ทุกวันนี้ได้ปรับเปลี่ยนไปมากโดยความมั่นคงของชาติด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อมก็มีความสำคัญทัดเทียมกับ ด้านการทหาร เมื่อเป็นเช่นนี้ยุทธศาสตร์จึงหมายถึงศิลป์และศาสตร์ในการพัฒนาและการใช้การเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาการทหารของชาติ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการพลังงาน และสิ่งแวดล้อมทั้งในยามปกติและยามสงครามเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายของชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายหลักคือการนำกำลังอำนาจของชาติในทุก ๆ ด้านมาใช้เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของชาติดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยาม มีดังนี้

นฤมล สุนทวิสต์ (2552) ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ว่าเป็นภาพรวมหรือภาพใหญ่ในการทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนยุทธวิธีเป็นวิธีรายละเอียดของการกระทำให้สำเร็จ ยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดทิศทางของการกระทำที่ถูกต้องและจุดหมายปลายทางขององค์กร ในขณะที่ยุทธวิธีเป็นการดำเนินการเดินทางที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางด้วยวิธีการที่เหมาะสม

จิรประภา อัครบวร และ รัตนศักดิ์ เจริญทรัพย์ (2552) เห็นว่า S-Strategy (ยุทธศาสตร์) หมายถึง ทิศทางและขอบเขตที่องค์การจะดำเนินไปในระยะยาวนั้นเป็นอย่างไร อันเปรียบเสมือนเข็มทิศองค์การว่ามีความชัดเจนหรือไม่ หลังจากนั้นการศึกษาว่าองค์การของเรานั้นอยู่ที่ไหนในขณะนี้ พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราจะเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา

สันติธนะ นามวงษา (2552) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การวางแผนเพื่อนำกองทัพเข้ารบโดยใช้กำลังที่มีอยู่ และกลอุบายให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พิเชษฐ์ วงเกียรติขจร (2552) ให้ความหมายไว้ว่ายุทธศาสตร์ คือ การพัฒนาโดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ในการวางแผน และวิธีการที่ชาญฉลาดลุ่มลึกกว่าเดิมเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใด อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ยากเป็นพิเศษและไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยวิธีการปกติ

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ (2550) มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง ชุดของทางเลือกระยะยาวเกี่ยวกับเป้าประสงค์ (หรือเป้าหมาย) เชิงปฏิบัติการและนโยบาย รวมทั้งแผนปฏิบัติการของแผนงานรัฐบาล ซึ่งองค์การภาครัฐกำหนด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของแผนงานที่รัฐบาลกำหนดไว้ และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนการ

ปิยะนิตย โดยพรรัตน์วิบูลย์ (2551) ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนที่จะบรรลุถึงพันธกิจและเป้าหมาย

จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2549) กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนทางการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์การ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์การสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2549) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ หมายถึง การตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นการตัดสินใจบนฐานของสมมติฐานการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคต

พสุ เดชะรินทร์ และคณะ (2548) ให้ความหมายไว้ว่ายุทธศาสตร์ คือ สิ่งที่ต้องการทำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ โดยความสำเร็จนั้นของแต่ละองค์กรก็ไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นองค์กรเอกชนความสำเร็จอาจจะอยู่ที่ตัวเลขทางการเงิน แต่ถ้าเป็นหน่วยงานราชการ ความสำเร็จนั้นก็อยู่ที่การบรรลุวิสัยทัศน์

บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2547) ให้ความหมายว่า ยุทธศาสตร์ หรือ strategy ในภาษาอังกฤษ ซึ่งได้มีผู้รู้แปลเป็นไทยว่า “กลยุทธ์” และก็มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยที่ความหมายมักเป็นไปในทางลบ เช่น โกลีไค้งสุดท้ายของการเลือกตั้ง ผู้สมัครของแต่ละพรรคต่างจัดเอา “กลยุทธ์” ทุกรูปแบบออกมาหักล้างกัน ทั้งเกทับบลัฟแหลกอย่างนี้เป็นต้น อันที่จริง “กลยุทธ์” หรือ ยุทธศาสตร์” หมายถึง “มุ่งเน้นหรือทุ่มเททรัพยากร” ไปในเรื่องใดแล้วสามารถนำพาหมู่คณะไปสู่ความสำเร็จหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2547) อธิบายว่า หลักการสำคัญของยุทธศาสตร์ คือ “นโยบายของประเทศต้องกำหนดยุทธศาสตร์ กล่าวคือต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของประเทศให้ชัดเจนเสียก่อนแล้วจึงกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ แล้วจึงเริ่มกำหนดยุทธศาสตร์ได้” สรุปง่าย ๆ ก็คือยุทธศาสตร์นั้นเป็นคำของทหาร ต่อมาได้ขยายเอาไปใช้ในทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และจิตวิทยา ทำให้มีคำว่ายุทธศาสตร์ชาติขึ้น ยุทธศาสตร์จึงใช้กับเรื่องใหญ่ ๆ เป็นระดับชาติหรือกองทัพใหญ่ ๆ ส่วนกลยุทธ์นั้นใช้กับเรื่องหรือองค์กรย่อย ๆ เล็ก ๆ เช่น บริษัท ห้างร้าน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ

ชัยยศ สันตวงษ์ และคณะ (2546) กล่าวว่า กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ หรือยุทธวิธี ก็คือคำ ๆ เดียวกัน โดยสรุปแล้วหมายถึงแนวทางหรือวิธีการทำอย่างไรที่จะไปถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธงชัย สันตวงษ์ (2543) อธิบายว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์เป็นส่วนผสมของเป้าหมายและนโยบายหลัก ซึ่งรวมกันเป็นการกระทำอย่างใด และมักจะต้องมีการจัดเอาทรัพยากรต่าง ๆ ด้วย

วิโรจน์ สารรัตน์ (2542) เห็นว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทาง หรือแบบแผนการดำเนินงานในระยะยาวขององค์การกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้หากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป การที่องค์การจะสามารถเอายุทธศาสตร์ได้เหมาะสมเพียงใด ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่องค์การจะจัดหามาได้

2.4.2 ความสำคัญของยุทธศาสตร์

การบริหารยุทธศาสตร์มีความสำคัญอย่างน้อย 12 ประการ ดังนี้ 1. เป็นการให้ความสำคัญกับการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยปกติ การบริหารยุทธศาสตร์นำมาปรับใช้ได้ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน แต่ในที่นี้ เน้นเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น 2. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่นำมาปรับใช้กับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับ หรือเกือบทุกระดับ 3. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพ 4. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ใช้ความรู้และประสบการณ์ทั้งด้านศาสตร์ (การใช้วิชาความรู้) และด้านศิลป์ (การใช้ฝีมือ) ที่ลุ่มลึกหรือแยกคางกว่าปกติ 5. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่มีทิศทาง แนวทาง การวางแผน กระบวนการ ในการดำเนินงาน และเป้าหมายที่ชัดเจน 6. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุหรือนำไปสู่เป้าหมายเฉพาะ หรือพันธกิจ หรือวิสัยทัศน์ของหน่วยงานที่ยากเป็นพิเศษและไม่อาจสำเร็จได้ด้วยการดำเนินงานอย่างปกติ 7. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่นำมาปรับใช้ในการต่อสู้หรือการแข่งขันได้อย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ 8. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 9. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานโดยใช้อุบาย หรือกลอุบายที่จะเอาชนะ หรือทำให้ได้เปรียบศัตรู คู่ต่อสู้ หรือคู่แข่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การค้า การเมือง หรือการทหาร 10. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ช่วยให้หน่วยงานกำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันมาได้ อีกทั้งยังช่วยให้บุคลากรภายในหน่วยงานรู้ว่าจะใช้ความ

พยายามไปในทิศทางใด จึงจะประสบความสำเร็จในการให้บริการประชาชน 11. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันในการคิดค้นสิ่งใหม่ และได้วิธีการที่จะเป็นระบบ และ 12. เป็นการบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่สนับสนุนให้ผู้บริการทุกระดับและบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีความผูกพันกัน โดยเฉพาะในเรื่องการทำความเข้าใจวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายร่วมกันตามยุทธศาสตร์ที่ร่วมกันกำหนดไว้

2.4.3 ประโยชน์ของยุทธศาสตร์

สำหรับประโยชน์ของบริหารยุทธศาสตร์ ที่สำคัญมีอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้ 1. ช่วยให้หน่วยงานบริหาร การดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น 2. ช่วยให้หน่วยงานบริหาร การดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นสากล ระบบ และสอดคล้องกัน 3. ช่วยให้หน่วยงานกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงานได้อย่างชัดเจน 4. ช่วยให้หน่วยงานสามารถคาดคะเนปัญหาและหาทางแก้ไขได้ 5. ช่วยให้ผู้บริหารของหน่วยงานมีภาวะผู้นำ และมีวิสัยทัศน์กว้างขวาง และ 6. ช่วยให้การบริหาร การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานสอดคล้องและสนับสนุนแนวคิดการบริหารอื่น เช่น แนวคิดการปฏิบัติราชการตามคำรับรองของหน่วยงาน และแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศการบริหารจัดการซึ่งมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 6 ประการที่มีความสำคัญกับ 1. การจัดการเพื่ออนาคต 2. การวางแผน ยุทธศาสตร์ 3. การสร้างวัฒนธรรมของหน่วยงาน 4. การสร้างความคล่องตัว 5. ประสิทธิภาพและความรวดเร็ว และ 6. การอำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชน

2.4.4 ยุทธศาสตร์เชิงรุก

สำหรับความหมายของยุทธศาสตร์เชิงรุก ได้มีนักวิชาการบางท่านที่กล่าวถึงการพัฒนาแนวทางการปฏิรูปในอนาคต ยุทธศาสตร์ในอนาคต ฯลฯ ล้วนมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม ความหมายของยุทธศาสตร์เชิงรุกสามารถกล่าวถึงบริบทได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์เชิงรุก เป็นการมีส่วนร่วม (amtipatory) และเข้าร่วมกันปฏิรูปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (taking charge of situations) ทางด้านพฤติกรรมขององค์กร และจิตวิทยาขององค์กรทางอุตสาหกรรมนั้น คำว่าพฤติกรรมเชิงรุกหรือยุทธศาสตร์เชิงรุกนั้น รวมถึงการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมแห่งความริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองในสถานที่ทำงาน ยุทธศาสตร์เชิงรุกนี้เกี่ยวข้องกับการกระทำสถานการณ์ในอนาคต มากกว่ามาแก้ไขปัญหในปัจจุบัน หมายความว่า เป็นการ ควบคุมและทำให้เกิดขึ้นมากกว่ามาปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ หรือรอคอยบางสิ่งบางอย่างให้เกิดขึ้น ดังนั้น บุคลากรในสำนักงานโดยทั่วไปแล้วไม่จำเป็นต้องขอร้องให้ทำ หรือต้องมีรายละเอียดของการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง

สำนักงานการพัฒนาระบบราชการไทย (ก.พ.ร.) ให้ความหมายยุทธศาสตร์เชิงรุกการบริหารในลักษณะที่เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นการทำงานที่สูงขึ้น (high performance) รวมทั้งการพยายามนำการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เข้ามาใช้ในการพัฒนาระบบราชการเนื่องจากในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างในปัจจุบันในลักษณะที่เป็น (non-linear) ซึ่งเราไม่สามารถคาดการณ์อะไรได้อย่างแม่นยำนัก เราจึงต้องมีเครื่องมือที่ทำให้เราสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง

นั่นคือ การคิดใหม่ หรือคิดในเชิงยุทธศาสตร์ (strategic thinking) การทำให้หรือการบริหารการเปลี่ยนแปลง (change management) การบริหารเชิงยุทธศาสตร์นั้น อยู่บนแนวคิดที่ว่าองค์กรของเราไม่ได้อยู่เป็นเอกเทศโดยตัวของเราเอง แต่อยู่ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสภาพแวดล้อมที่มากระทบกับองค์กรนั้น บางครั้งก็เป็นโอกาส บางครั้งก็เป็นภัยคุกคาม นอกจากนี้อองค์กรเองก็ต้องกำหนดจุดยืนขององค์กรด้วย เพื่อวางยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำหรับพสุ เดชะรินทร์ (2548) ได้ให้ความหมายของยุทธศาสตร์เชิงรุกนั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (strategic analysis) การกำหนดยุทธศาสตร์ (strategic formulation) และการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ (strategic execution) ที่ผ่านมามีปัญหาส่วนใหญ่ของหลายองค์กร คือปัญหาการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ปัญหาของการวางแผน (plan) และนิ่ง (stable) ดังนั้น การนำแผนไปสู่การปฏิบัติถือเป็นส่วนที่ยากและท้าทายที่สุดของทุกองค์กร ในกระบวนการกำหนดทิศทางที่ต้องการไปตั้งอยู่บนข้อมูลของความเป็นจริง แล้วค่อยกำหนดทิศทาง จากนั้นกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุทิศทางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เหล่านั้นจะเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร จะวัด และประเมินผลได้อย่างไร

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์เชิงรุกนั้นมีหลากหลายความหมาย ซึ่งนักวิชาการบางท่านใช้คำว่า การพัฒนา แนวทางการปฏิรูป หรือยุทธศาสตร์ก็ตาม โดยมีนัยว่าเป็นการเตรียมการ การวางแผน เพื่อพัฒนาองค์กรในอนาคต โดยที่บุคลากรแต่ละคนมีส่วนร่วม เปลี่ยนแปลง และมีท่าทีที่ริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า และเจริญรุ่งเรืองขึ้นมากกว่าเดิม ไม่ใช่มาแก้ไขปัญหาแต่เป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

2.5 การสนทนากลุ่ม

2.5.1 ความหมายการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เป็นการรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เป็นกลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะได้มาจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนด ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้มากที่สุด โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) เป็นผู้ถามคำถามตามประเด็นการวิจัยให้กลุ่มตอบ ซึ่งทำให้คนในกลุ่มจะได้ยินคำตอบของคนอื่น ๆ และจะให้คำตอบเพิ่มเติม ที่อาจเป็นคำตอบที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ (เก็จกนก เอื้อวงศ์ และ พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2556)

2.5.2 ลักษณะสำคัญการสนทนากลุ่ม

Morgan (1998) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสนทนากลุ่ม และกลุ่มที่ไม่ถูกจัดไว้ว่าเป็นการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของการสนทนากลุ่มได้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. การสนทนากลุ่ม การอภิปรายภายในกลุ่มจะทำให้ได้ข้อมูล ดังนั้นกลุ่มประเภทอื่นที่มารวมกลุ่มกันเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใด วิธีการหนึ่งโดยไม่ใช้การอภิปราย จึงไม่ใช่การสนทนากลุ่ม เช่น Nominal groups หรือ Delphi groups เป็นต้น

2. การสนทนากลุ่มต้องเป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบที่จะเชิญผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสม และเตรียมคำถามในการสนทนาเพื่อให้ได้คำตอบในการวิจัย โดยจะต้องมีผู้ดำเนินการที่รับผิดชอบในการดูแลให้กลุ่มได้สนทนาตรงประเด็นที่กำหนดไว้

2.5.3 วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะและแตกต่างของกลุ่มคนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมของกลุ่มที่แตกต่างกัน
3. เพื่อใช้ในงานวิจัยที่ต้องการความรวดเร็ว เพราะสามารถทำได้ง่ายถ้ามีวิธีการบริหารจัดการอย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ร่วมสนทนาในหัวข้อที่กำหนด รวมถึงวิธีการคิด และการเรียนรู้ในสถานการณ์นั้น ๆ
5. เพื่อใช้หาข้อมูลสำหรับการสร้างสมมติฐานใหม่ ๆ
6. เพื่อใช้สำรวจความคิดเห็น ทัศนคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย
7. เพื่อทดสอบแนวความคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือ บริการที่เกิดขึ้นใหม่ในชุมชน
8. เพื่อประเมินผลโครงการ หรือบริการด้านธุรกิจ
9. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคำถามในการสร้างแบบสอบถาม
10. เพื่อค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ/ไม่แน่ชัด เพื่อช่วยทำให้งานวิจัยเชิงสำรวจมีความสมบูรณ์ขึ้น

2.5.4 วิธีการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มที่รู้จักกันแพร่หลายแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1. การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Interviews) มีลักษณะคล้ายการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ต้องมีการซักถามเจาะจงเฉพาะเรื่อง
2. การสนทนากลุ่มตามธรรมชาติ (Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มที่เกิดขึ้นได้โดยทั่ว ๆ ไปในการทำงานภาคสนาม เช่น สนทนาได้ต้นไม้ หรือ สภากาแพ เป็นการสนทนาที่ไม่มีโครงสร้างทั้งในแง่ประเด็นการสนทนาและผู้เข้าร่วมสนทนา

2.5.5 สิ่งสำคัญในการจัดสนทนากลุ่ม

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Personnel)
 - ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator / Facilitator)
 - ผู้จดบันทึกการสนทนา (Notetaker/ Recorder)
 - ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant/ Caretaker)
2. แนวทางในการสนทนากลุ่ม (Group Discussion Guide)
3. อุปกรณ์สนาม (Field Instruments)
4. แบบฟอร์มคัดเลือกร่วมสนทนา (Screening Form)
5. สิ่งเสริมสร้างบรรยากาศ (Refreshment & Snack)
6. ของสมาคูณแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา (Remuneration)
7. สถานที่และระยะเวลา (Location and Time)

2.5.6 คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. **ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator/Facilitator)** ถือเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การสนทนาบรรลุเป้าหมาย จึงต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 รู้ถึงความต้องการ หรือเป้าหมายของโครงการเป็นอย่างดี
- 1.2 มีบุคลิกภาพดี
- 1.3 มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ อ่อนโยน มีอารมณ์ขัน
- 1.4 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้
- 1.5 สามารถพูด หรือ ใช้ภาษาท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารได้ดี

นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการสนทนาควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศอย่างเป็นกันเองตั้งแต่เริ่มต้นสนทนาจนกระทั่งเสร็จสิ้นการสนทนา

2. ควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่มก่อนดำเนินการ

3. ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและยินยอมให้มีการบันทึกข้อมูล

4. ควบคุมประเด็น จังหวะของการสนทนา และ เวลา

5. ทำตัวเสมือนเป็นผู้เรียนรู้ (เป็นผู้ฟังที่ดี ไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัว) ให้ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

6. ยืดหยุ่น เปิดใจ อดทนต่อการรบกวน/ไม่ร่วมมือ

7. ระมัดระวังน้ำเสียง ท่าทีของตนเอง และควบคุมอารมณ์ของตนเอง

8. กระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา

9. สังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมสนทนาตลอดเวลาการสนทนากลุ่ม

10. ระมัดระวังความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในการสนทนา หากเกิดขึ้นควรหาทางหลีกเลี่ยง

2. **ผู้จดบันทึกการสนทนา (Notetaker/Rcorder)**

2.1 วาดแผนผังการนั่งของผู้ร่วมสนทนาทุกคน พร้อมมีหมายเลขและชื่อกำกับไว้เพื่อประโยชน์ในการจัดบันทึก และการสังเกตพฤติกรรม

2.2 จดบันทึกการสนทนา โดยการสังเกต และตั้งใจฟัง พร้อมบันทึกตามความเป็นจริง (ถ้อยคำ ปฏิกริยาของผู้ร่วมสนทนา)

- 2.3 ถอดเทปการสนทนาด้วยตนเอง
- 2.4 ข้อควรระวัง ต้องไม่ร่วมสนทนาด้วย****

3. **หน้าที่ของผู้ช่วยทั่วไป (Assistant/Caretaker)**

- 3.1 จัดเตรียมอุปกรณ์สนทนาให้พร้อม
- 3.2 จัดสถานที่และความพร้อมในการสนทนากลุ่ม
- 3.3 คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียง ขณะที่ทำการสนทนา
- 3.4 อำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนา และผู้จดบันทึก
- 3.5 ดูแลบริการเครื่องดื่มและของขบเคี้ยวแก่ผู้ร่วมสนทนา
- 3.6 อำนวยความสะดวกทั่ว ๆ ไป

2.5.7 องค์ประกอบของการสนทนากลุ่ม

1. องค์ประกอบของการสนทนากลุ่ม องค์ประกอบของการสนทนากลุ่มมีดังนี้

1. ประเด็น/แนวคำถามที่ต้องการสนทนา ซึ่งจะทำให้สามารถรับทราบความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ
2. แนวคำถามที่จะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า และจะต้องมีการจัดเป็นหมวดหมู่ และลำดับก่อนหลัง เพื่อป้องกันความสับสนในการสนทนา
3. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม โดยจะคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ตรง และมีภูมิหลังคล้าย ๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
4. บุคลากรที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย
 - 4.1 พิธีกร ทำหน้าที่ถามคำถาม และนำการพูดคุย รวมทั้งควบคุมการสนทนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน
 - 4.2 ผู้จัดบันทึกการสนทนา ซึ่งจะจดทั้งคำพูด อากัปกิริยา ท่าทาง อารมณ์ รวมทั้งการบันทึกฝั่งการนั่งของสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนาด้วย
 - 4.3 ผู้ช่วยดำเนินรายการ เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มผู้สนทนาทุกด้าน อาทิ การบริการเครื่องดื่ม อาหารว่าง รวมทั้งคอยควบคุมไม่ให้กลุ่มผู้สนทนา ได้รับการรบกวนจากภายนอก
5. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย
 - 5.1 เครื่องบันทึกเสียง โดยจะต้องเตรียมสำรองแบตเตอรี่ให้เพียงพอ
 - 5.2 สถานที่สำหรับสนทนา ซึ่งจะต้องเป็นสถานที่ที่สมาชิกรู้จัก มีความสะดวกสบาย เงียบสงบไม่พลุกพล่านหรือมีเสียงรบกวน
 - 5.3 ของที่ระลึก เพื่อตอบแทนสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มสนทนา ซึ่งจะแจกให้หลังเสร็จการสนทนาแล้ว
 - 5.4 อาหารว่าง น้ำดื่ม ระหว่างการสนทนา รวมทั้งอุปกรณ์เสริมการพูดคุย อาทิ รูปภาพ เอกสาร หนังสือ ฯลฯ
 - 5.5 ระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ไม่ควรเกินกว่า 2 ชั่วโมง โดยประมาณ

2.5.8 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. เชิญสมาชิกเข้าห้องที่จัดเตรียมไว้ หากเป็นห้องที่ใหญ่ และสมาชิกนั่งห่างกัน อาจต้องมีระบบเสียงเข้ามาช่วยให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่นชัดเจน
2. ควรมีป้ายชื่อ (อาจเป็นชื่อจริงหรือสมมุติก็ได้) สำหรับสมาชิกทุกคน โดยวางป้ายชื่อไว้ด้านหน้า เพื่อให้สามารถเรียกชื่อกันได้
3. เริ่มต้นด้วยการแนะนำตนเองและทีมงาน โดยผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มในครั้งนั้นด้วย พร้อมทั้งขออนุญาตด้วยว่าจะมีการบันทึกเสียงไว้ด้วย
4. สร้างบรรยากาศ สร้างความคุ้นเคย และเริ่มคำถามตามลำดับที่เตรียมไว้

5. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยพิธีกรต้องคอยกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง รวมทั้งคอยจำกัดเวลาสำหรับสมาชิกบางรายที่ใช้เวลามากเกินไปในการแสดงความคิดเห็นหรือคอยครอบงำความคิดผู้อื่น

6. เมื่อได้พูดคุยจนครบประเด็น และถึงเวลาที่ต้องยุติ (ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง) ผู้ดำเนินการสนทนา กล่าวยุติการสนทนา กล่าวขอบคุณ และแจกของที่ระลึกแก่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

2.5.9 คุณลักษณะสำคัญในการเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2562) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการสนทนากลุ่มขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มควรมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ต้องมีความคุ้นเคยกับเรื่องหรือประเด็นในการสนทนาโดยหากเป็นนักวิจัยก็ต้องศึกษาค้นคว้าและมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่สนทนา แต่หากไม่ใช่ นักวิจัยต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และคุ้นเคยกับประเด็น หรือทำความเข้าใจประเด็นที่สนทนาเป็นอย่างดี

2. เป็นบุคคลที่มีความสุภาพ จริงใจ ยืดหยุ่น มีความละเอียดอ่อนต่อบุคคลทั้งหญิงและชาย และคำนึงถึงความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม ซึ่งคุณลักษณะนี้มีส่วนที่จะเสริมสร้างบรรยากาศในการสนทนากลุ่มเป็นไปด้วยดีมีความเป็นกันเอง ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม

3. เป็นบุคคลที่เคารพและให้เกียรติผู้เข้าร่วมการสนทนา ไม่แสดงออกในลักษณะการตัดสินการผูกขาด การพูดเพียงคนเดียว หรือแสดงอาการดูถูกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม รวมถึงการแสดงว่าตัวผู้ดำเนินการสนทนามีความรู้ หรือรู้มากกว่าผู้ร่วมสนทนา

4. เป็นบุคคลที่เป็นอิสระจากอคติทั้งหลาย ไม่แสดงความคิดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่สมาชิกพูดและไม่ชี้นำความคิดของสมาชิกในกลุ่ม

5. เป็นผู้เอื้ออำนวยในการนำกลุ่มในการสนทนา ต้องการทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม สิ่งสำคัญคือต้องรู้ว่าจะมีวิธีการจัดการในกลุ่มอย่างไร หากมีคนที่เข้ามาครอบงำกลุ่ม หรือมีความขัดแย้งในกลุ่ม

6. เป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้คำถามที่ควรเป็นคำถามเปิด มีความชัดเจน ตรงประเด็น รวมทั้งใช้คำถามที่สามารถจะชักใช้ไล่เลียงข้อมูลต่าง ๆ หรือเป็นคำถามตะล่อมกลุ่มเกล้าได้เป็นอย่างดี

7. มีความสามารถด้านภาษาที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพราะการสนทนากลุ่มไม่สามารถนำเดินการได้ โดยผ่านล่ามหรือโดยบุคคลที่สาม ไม่ว่าเขาจะมีทักษะหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ในกรณีที่มีการใช้ภาษาท้องถิ่นผู้ดำเนินการควรมีความสามารถในการใช้ภาษาของท้องถิ่นนั้นได้เป็นอย่างดี

8. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้ดำเนินการสนทนาต้องคอยกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นหรือครอบงำความคิดผู้อื่น

2.5.10 ข้อดีและข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

2.5.10.1 ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

1. ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลานั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด

2. มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ

3. นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ สามารถใช้เสริมกับการวิจัยแบบอื่นก็ได้

4. ข้อมูลที่ได้เป็นการผ่านการถกเถียงโต้ตอบกันเองของกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความหลากหลายของข้อมูล

5. ข้อมูลการสนทนากลุ่มแต่ละครั้งทำให้ได้ประเด็นคำถามใหม่ ๆ หรือสมมติฐานใหม่ ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาต่อ

6. ปฏิกริยาของผู้ร่วมวงสนทนาต่อประเด็นที่สนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมวงสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน

7. บรรยากาศเป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยทำให้การสนทนาของกลุ่มเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียด

8. ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสนทนาตามไปด้วย คอยควบคุมเกม และสร้างบรรยากาศให้ราบรื่นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2.5.10.2 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

1. ผู้ดำเนินการสนทนาที่ไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง จะทำให้การดำเนินกลุ่มไม่ราบรื่น

2. แนวทางการสนทนากลุ่มที่เรียบเรียงไม่ดี ไม่มีลำดับ มีความซับซ้อน จะทำให้การสนทนา วกวน สับสน ในที่สุดผู้ร่วมสนทนาก็จะไม่อยากที่ออกความคิดเห็น

3. ผู้ร่วมวงสนทนาไม่มีลักษณะร่วมคล้ายกัน หรือวัฒนธรรมเดียวกัน และไม่สามารถข่มกันได้ การสนทนาก็จะไม่ราบรื่น บรรยากาศกลุ่มเสีย หรือมีคนไม่พูดมากขึ้น

4. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไม่สามารถให้ภาพพฤติกรรมจริง ซึ่งได้จากการสังเกต เพราะสิ่งที่คิดหรือพูดออกมาอาจไม่ใช่สิ่งที่ทำ

5. ข้อมูลจากกลุ่มแต่ละกลุ่มไม่สามารถเป็นตัวแทนของสังคมหรือวัฒนธรรมที่ผู้ร่วมสนทนาดำเนินชีวิตอยู่ได้ ใช้อธิบายได้เฉพาะกับบริบทของกลุ่มนั้น ๆ เท่านั้น

6. ไม่เหมาะที่จะใช้ในหัวข้อสนทนาที่เป็นเรื่องส่วนตัวมาก ๆ

7. การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียบเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วกวน โดยอาจจะเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่ายหรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล ดังนั้นควรจะต้องมีการทดสอบ Pretest)

8. การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนา จะต้องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) ไม่ข่มซึ่งกันและกัน

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มุ่งงานวิจัยที่น่าสนใจนำเสนอ ดังนี้

2.6.1 ผลงานวิจัยภายในประเทศ

อิศราภรณ์ ขวัญใจ (2563) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและแนวโน้มการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมในการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของนักศึกษาปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 412 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เคยศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกำกับของรัฐ มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 45,001 บาทขึ้นไป ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า 1. นักศึกษาปริญญาตรีที่มีเพศแตกต่างกันมีทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมในการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน 2. ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านคณะ/หลักสูตรที่เปิดสอนและภาพลักษณ์และการนำเสนอมีอิทธิพลต่อทัศนคติในการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในเชิงบวก ในขณะที่คณะ/หลักสูตรมีอิทธิพลต่อแนวโน้มพฤติกรรมในเชิงบวก ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อแนวโน้มพฤติกรรมในการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในเชิงลบ 3. การเปิดรับสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และ Facebook มีอิทธิพลต่อแนวโน้มพฤติกรรมในการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในเชิงบวก 4. ปัจจัยกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ ครอบครัว นักร้อง นักแสดง เน็ตไอดอล และผู้มีชื่อเสียง และเพื่อน/รุ่นพี่ เป็นกลุ่มอ้างอิงที่ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่ากลุ่มอ้างอิงอื่น และกลุ่มอ้างอิงครอบครัวเป็นกลุ่มอ้างอิงที่ทำให้เกิดแนวโน้มพฤติกรรมต่อการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่ากลุ่มครู/อาจารย์และกลุ่มอ้างอิง ครู/อาจารย์เป็นกลุ่มอ้างอิงที่ทำให้เกิดแนวโน้มพฤติกรรมต่อการเลือกศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลน้อยกว่ากลุ่มอ้างอิงอื่น

ญาดา ฉายแสง (2561) ได้วิจัยเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย จำแนกตามระดับการเรียนรู้ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกทุกชั้น ปีการศึกษา 2561 ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวนทั้งสิ้น 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 70 ข้อและมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความ

แปรปรวนแบบทางเดียว (Anova) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลของการวิจัย พบว่า 1. นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. นักศึกษาที่มีระดับการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านการวิจัยและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ไม่พบความแตกต่าง 3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่พบความแตกต่าง 4. นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่าง

จิรวรรณ บุญพิทักษ์ (2561) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังการรับรู้และแนวทางการพัฒนาต่อคุณภาพการบริการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวัง การรับรู้ และแนวทางการพัฒนาต่อคุณภาพการบริการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ ในบริการเพื่อศึกษาชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา ความถี่ในการใช้บริการงานต่อการรับรู้ คุณภาพบริการของนักศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสู่ความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใช้บริการเป็นเพศหญิง จำนวน 284 คน เพศชาย จำนวน 126 คน ชั้นปี ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะที่กำลังศึกษา โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการและความถี่ในการใช้บริการน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า มีความคาดหวังและการรับรู้ในระดับมาก ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้าอยู่ในมากที่สุด การทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศและชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และความถี่ในการใช้บริการที่แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพบริการ การให้บริการงานทะเบียนนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ความคาดหวังต่อคุณภาพการบริการงานทะเบียน นักศึกษาแตกต่างกับการรับรู้จริง นักศึกษาผู้ใช้บริการรู้สึกไม่พึงพอใจ เพราะความคาดหวังมากกว่าการรับรู้ จริตการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพการนักศึกษาผู้ใช้บริการรู้สึกไม่พึงพอใจในคุณภาพของการบริการแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรผู้ให้บริการ การจัดบุคลากรให้มีเพียงพอต่อให้บริการในเวลาปกติและมีผู้รับบริการมาติดต่อเป็นจำนวนมาก ด้านสถานที่สิ่งแวดลอม สถานที่ให้บริการมีความเหมาะสม สะอาด เป็นระเบียบ อุปกรณ์เครื่องมือหยิบใช้ได้สะดวกด้านกระบวนการให้บริการการแจ้งขั้นตอนและระยะเวลาที่ชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา

นภาพร หริมเจริญ (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการใช้กิจกรรมแนะแนว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความหวังทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว และ 3. เปรียบเทียบความหวังทางการศึกษาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความหวังทางการศึกษามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 และกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีความหวังทางการศึกษาโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง 2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความหวังทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์

เฉลิมชัย สุขไพบูลย์ (บทคัดย่อ) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. องค์ประกอบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. รูปแบบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3. เพื่อยืนยันรูปแบบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 15 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล 300 คน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์เส้นทาง และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลงานวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีอยู่ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การกำหนดยุทธศาสตร์ 2. การสร้างบรรยากาศที่ดี 3. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4. เกณฑ์การประเมิน และ 5. การสร้างระบบสารสนเทศตามลำดับ 2. รูปแบบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ การกำหนดยุทธศาสตร์ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือการสร้างบรรยากาศที่ดี การสร้างระบบสารสนเทศ และเกณฑ์การประเมิน มีค่าน้ำหนักของความแปรปรวนเท่ากับ .55, .49 และ .38 ตามลำดับ ในการสร้างยุทธศาสตร์เชิงรุกของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อีกทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการสร้างระบบสารสนเทศ มีค่าน้ำหนักของความแปรปรวนเท่ากับ .97, .26 และ .25 ตามลำดับ 3. การยืนยันรูปแบบของยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นและยืนยันรูปแบบยุทธศาสตร์เชิงรุกการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ส่วนในรายด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ การสร้างบรรยากาศที่ดี การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เกณฑ์การประเมิน และการสร้างระบบสารสนเทศ มีความเป็นไปได้ กับความถูกต้อง ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

วรรณมน จันทรโอกุล (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์ของ กลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม : การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบพหุระดับและการวิเคราะห์

ด้วยเทคนิค TOWS MATRIX โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียนของกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พร้อมทั้งประเมินยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียน 982 คน ครู 152 คน และผู้บริหารโรงเรียน 152 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรระดับนักเรียนและโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์พระระดับ ระยะที่ 2 เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียนของกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS MATRIX และดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์ โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน รวมทั้งประเมินยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 13 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการศึกษาพบว่า 1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นไปตามสมมุติฐานและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกของครู 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียนของกลุ่ม การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ได้แก่ 1. การพัฒนาระบบการบริหาร จัดการ 2. การพัฒนาระบบการเรียนการสอน 3. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้ และ 4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ผลการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียนของกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ายุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง ความมีประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

นิตา อุบลทิพย์ (2561) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0. โดยมีความมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษานาตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 2. เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 และ 3. เพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 โดยมีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะคือระยะที่ 1 ศึกษาอนาคตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 ด้วยเทคนิควิธีวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 20 ท่าน ; ระยะที่ 2 จัดทำยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และวิเคราะห์หากลยุทธ์ด้วยเทคนิค Tows Matrix ; ระยะที่ 3 ตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 ด้วยการประชุมวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1. อนาคตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีทั้งสิ้น 96 แนวโน้มโดยแยกเป็นองค์ประกอบได้ทั้งสิ้น 12 องค์ประกอบ ได้แก่ เป้าหมายการวิจัย นโยบายการวิจัย โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนานักวิจัย กระบวนการบริหารงานวิจัย เครือข่ายงานวิจัย

ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมการวิจัย พุนอูหนนการวิจัย การติดตามประเมินผล การเผยแพร่ผลงานวิจัย และการสนับสนุนงานวิจัย 2. ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 มี 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 นโยบายและเป้าหมายการวิจัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนานักวิจัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนงานวิจัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 เครือข่ายงานวิจัย และยุทธศาสตร์ที่ 5 วัฒนธรรมการวิจัยและธรรมาภิบาล 3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 มีความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 87.97 และปรับปรุงได้ 5 ยุทธศาสตร์ 20 กลยุทธ์

ดร.ณิ พจนานุกุลกิจ (2559) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางด้านกำลังแรงงานไทยในอนาคต โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษายุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุ 2 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาผู้สูงอายุให้มีศักยภาพในการทำงานสามารถนำกลับเข้าสู่แรงงานได้ 2. การเตรียมความพร้อมของรัฐในเรื่องการยืดหยุ่นและจัดเตรียมในเรื่องระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุกลับเข้ามาสู่แรงงานได้อีกครั้งหนึ่ง และเพื่อประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับนำมาเป็นรูปแบบของแนวปฏิบัติต่อไปโดยใช้วิธีศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) สอบถามความคิดเห็น จำนวน 3 รอบ จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้ชำนาญการทางการศึกษา ด้านแรงงาน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 และแบบสอบถามแสดงความเห็นแบบปลายปิดอีก 2 รอบ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องกันสูงมากในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตัวของผู้สูงอายุเอง และด้านการยืดหยุ่นและจัดเตรียมในเรื่องระเบียบกฎหมาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุกลับเข้าสู่แรงงานได้ โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ก่อนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุต้องมีการสำรวจความสนใจ ความต้องการและความสามารถของผู้สูงอายุ โดยให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานเพื่อสร้างอาชีพและมีรายได้ ผู้ทำหน้าที่จัดการศึกษาต้องมีความรู้และความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อฝึกอาชีพ ทักษะ ตามความสนใจของผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้เครือข่าย ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพื้นที่ตนเอง หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่น ตรงกับความสนใจ และความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นหลักสูตรระยะสั้น มีหลากหลายรูปแบบ และมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสำหรับในด้านการเตรียมความพร้อมของรัฐในเรื่องการยืดหยุ่นและจัดเตรียมในเรื่องระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุกลับเข้ามาสู่แรงงานได้อีกครั้งหนึ่ง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องมีการแก้กฎหมายให้เอื้อต่อการขยายอายุการทำงาน เช่น พ.ร.บ.ผู้สูงอายุ พ.ร.บ.ประกันสังคม เป็นต้น และต้องมีการสร้างรูปแบบในการอำนวยความสะดวกต่อการจ้างงานแรงงานสูงอายุ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การรณรงค์ให้คนหนุ่มสาวตระหนักถึงความสำคัญของการ

เตรียมตัวในวัยสูงอายุ โดยจัดระบบการเรียนรู้และสื่อรูปแบบต่าง ๆ และต้องมีการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในสังคมเกี่ยวกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และการทำงานของผู้สูงอายุตามศักยภาพอย่างมีศักดิ์ศรี และในประการสำคัญต้องมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำในผู้สูงอายุ เป็นวาระแห่งชาติอย่างริบด่วนซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบของแนวปฏิบัติเพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นการเตรียมความพร้อม 2. ขั้นดำเนินการ 3. ขั้นประเมินผล และ 4. ขั้นเผยแพร่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

นิคม สุวพงษ์ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและออกแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และเพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้จัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ และ ตัวแทนผู้สูงอายุ จำนวน 525 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เป็นผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 101 คนได้มาโดยการสมัครใจเข้ารับการจัดกิจกรรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุ 2. รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุ ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา 3. แบบทดสอบวัดคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา 4. แบบสัมภาษณ์ติดตามผลหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะผู้สูงอายุ 5. แบบสอบถามความพึงพอใจ และ 6. แบบประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามมาตรฐานการประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุ ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีเนื้อหาประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตนเอง การฟังอย่างลึกซึ้ง สนทนาสนทนา จิตอาสา/จิตสาธารณะ และ ความรักและเมตตา ผ่านการจัดกลุ่มสนทนา ผ่านการประเมินดัชนีความสอดคล้อง และผ่านการทดลองใช้ 3. ผลการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยหลังร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 81.65 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 82.20/81.65 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และ 4. การตรวจสอบประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

อาณัติ ชันทจันทร์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 ห้องเรียนจำนวน 60 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนแบบมีกลุ่มควบคุม เวลาที่ใช้ในการทดลอง 22 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ 2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์จำนวน 2 ชุด แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 2 ชุด แบบตรวจสอบรายการทักษะการทำงานร่วมกัน แบบสัมภาษณ์ทักษะการทำงานร่วมกัน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบสถิติที่ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบสถิติที่ ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียมพร้อมเรียนรู้ 2. ขั้นร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 3. ขั้นร่วมกันสืบค้น 4. ขั้นร่วมกันลงมือแก้ปัญหา 5. ขั้นร่วมกันประเมิน 6. ร่วมกันนำเสนอผลงาน ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก

2.6.2 ผลงานวิจัยต่างประเทศ

มูการ์บ (Moukarab, 1989) ได้ศึกษาความต้องการแนะแนวของนักเรียนอายุ 14-18 ปี ในประเทศอียิปต์ ซึ่งทำการศึกษาเฉพาะในเขต ลิเบีย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในประเทศอียิปต์ได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการแนะแนวภายใต้จุดประสงค์ 6 ประการ คือ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการศึกษาของผู้ให้การช่วยเหลือ การให้ข้อเสนอแนะ การสร้างสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การติดต่อประสานงานกับผู้ให้ความรู้ของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ การให้ความช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาของนักเรียน

Holloway (1994) ได้ศึกษาความนิยมและความคาดหวังของนักศึกษาอเมริกันนิโกรระดับปริญญาตรี กับการให้คำปรึกษาในมหาวิทยาลัยของชนผิวขาว วัตถุประสงค์ของงานวิจัยมุ่งที่จะวิเคราะห์ความแตกต่างในบรรดานักศึกษาอเมริกันนิโกร ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยชนผิวขาว 3

ประการคือ ก. ความนิยมต่ออาจารย์ที่ให้คำปรึกษา ข. ความเต็มใจในการขอรับคำปรึกษา ค. ความคาดหวังต่อการได้รับคำปรึกษา ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความนิยมต่อเชื้อชาติหรือเพศของอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา เมื่อวิเคราะห์จากเพศและระดับชั้นของนักศึกษา แต่พบว่านักศึกษามิแกนนิโกรเพศหญิง มีความเต็มใจที่จะเข้ารับคำปรึกษามากกว่านักศึกษาเพศชาย นักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 มีความเต็มใจที่จะเข้ารับคำปรึกษามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวกับความคาดหวังเพียง 2 ด้านคือ ด้านการยอมรับ และความจริงใจ (genuineness) การยอมรับและความจริงใจเป็นมาตรวัดย่อย (sub-scale) ในทัศนคติและพฤติกรรมของอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการยอมรับ พบว่านักศึกษามิแกนนิโกรเพศหญิง มีระดับความคาดหวังในด้านการยอมรับผู้ให้คำปรึกษาสูงกว่านักศึกษาชายและเมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของความจริงใจ พบว่านักศึกษาหญิงมีความคาดหวังในความจริงใจจากผู้ให้คำปรึกษาสูงกว่านักศึกษาชาย

เลย์มานอวสกี (Lehmanowsky, 1991) ได้ศึกษาความต้องการการบริหารแนะแนวและการให้คำปรึกษาของนักเรียน จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน ลินคอน (Lincon) เกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนลินคอน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนต้องการบริหารงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา จากโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. โครงการพัฒนาวิชาชีพ 2. วิธีตัดสินใจเลือกวิทยาลัยเพื่อการศึกษาต่อ 3. การเตรียมตัวเข้าไปทำงาน 4. การสมัครงาน 5. การฝึกงาน 6. แนวทางการศึกษาต่อระดับที่สูง 7. แนวทางแห่งความสำเร็จ 8. วิธีทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับ และ 9. วิธีการเข้าใจและยอมรับตนเอง

Flnkenstein (1983) ได้ศึกษาบริการด้านกิจการนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก เพื่อพัฒนาและปรับปรุงบริการด้านกิจการนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาผู้ใหญ่ใน The City University of New York เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการใช้บริการด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ บริการให้คำปรึกษาก่อนรับนักศึกษาเข้าเรียน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพและส่วนตัว ทุนการศึกษา บริการสนเทศ กิจกรรมนักศึกษา ห้องสมุด บริการด้านอาหาร บริการซ่อมเสริม บริการนักศึกษาภาคค่ำ บริการพัฒนานักศึกษา บริการวิจัยและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาให้ความสนใจบริการต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะช่วยให้กองกิจการศึกษานำมาปรับปรุงและพัฒนาบริการต่าง ๆ ให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เหล่านี้ โดยการฝึกอบรมหรือศึกษาต่อ เพื่อจะให้ช่วยกันพัฒนากองกิจการนักศึกษาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ Culp (1981) ได้วิเคราะห์การให้บริการด้านกิจการนักศึกษาที่วิทยาลัยชุมชน Seminole ในเมือง Sanford Florida โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษาใหม่ นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่าสองภาคการศึกษา และนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า 1. บริการที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา การรับน้องใหม่ การทดสอบ และการจัดหางาน บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพ และบริการปฐมนิเทศ 2. นักศึกษาใหม่สนใจที่จะใช้บริการให้คำปรึกษาในด้านการศึกษาและอาชีพ บริการปฐมนิเทศและเทคนิคการเรียน และพบว่านักศึกษาใหม่มากกว่าร้อยละ 10 ให้ความสำคัญกับบริการ แต่ไม่เคยใช้บริการ 3. นักศึกษา

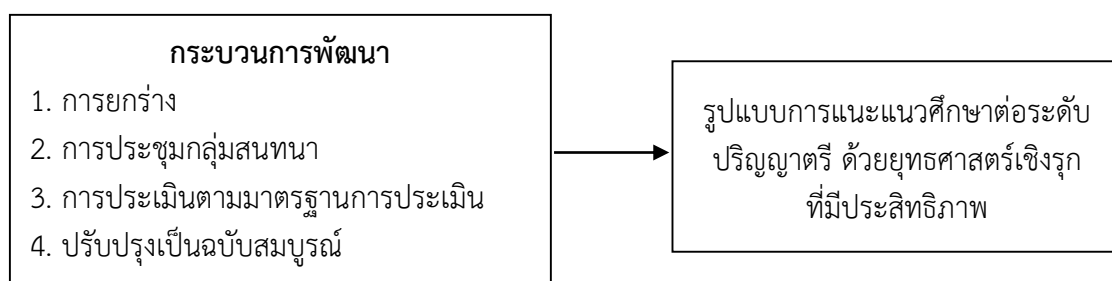
ผู้ใหญ่มองว่าบริการจัดหางานในระหว่างศึกษา บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาไม่เพียงพอกับความ ต้องการของนักศึกษา และ 4. นักศึกษาใหม่และนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่าสองภาค การศึกษาไม่สนใจบริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม

รอตทซ์ชาเฟอร์ (Rottschafer, 1972) ได้ศึกษาสภาพและขอบข่ายของการบริหารแนะ แนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาของสมาคมคริสเตียนแห่งชาติ พบว่า ครูใหญ่ทุกคนให้ความสำคัญของ การบริการแนะแนวและพยายามที่จะสนับสนุนให้โครงการนี้สมบูรณ์มีโรงเรียนที่มีครูแนะแนว สามารถดำเนินการได้เต็มเวลา 25 % ไม่ได้เตรียมตัวทางวิชาการเพื่อรับผิดชอบในงานจัดบริหารแนะ แนวทัศนคติของครูใหญ่ ครูแนะแนวและครูที่มีโครงการแนะแนวในโรงเรียนไม่ต่างกัน ความมั่นคง ของการแนะแนวขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ครูใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อโรงเรียนแนะแนวการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียนอย่างเป็นระบบแต่ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่เป็เพราะขาดบุคลากร ที่จะมา ดำเนินงาน

สรุปจากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศจะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มี ความต้องการบริการแนะแนวในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะบริหารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารอาชีพ บริการ จัดหางาน การเตรียมตัวทำงาน บริการให้คำปรึกษา บริการทดสอบ ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่เป็น การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันนั้น ๆ และการบริหารงานแนะแนวมี ความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความสำคัญเพราะผู้เรียนมี ความต้องการที่จะใช้บริการเป็นอย่างมากที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความประสบผลสำเร็จในทุกด้านและยัง เป็นการช่วยสร้างความเข้าใจระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน

2.7 สรุปกรอบแนวความคิด

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มี ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการ แนะแนวการศึกษาต่อ แล้วนำมาสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษาและดำเนินการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการศึกษาและดำเนินการวิจัย ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

3.1.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.1.2 ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.1.3 ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล

3.1.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล

โดยมีบทสรุปของแต่ละขั้นตอนดำเนินงานวิจัย ปรากฏดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อ
ระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการวิจัย ได้แก่

3.2.1 แบบบันทึกการสังเกต มีลักษณะเป็นแบบบันทึกตามสภาพจริง

3.2.2 แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกรายการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามแบบการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structure Interview) ตามขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.2.4 แบบตรวจสอบรายการและแสดงความคิดเห็น ของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบความสอดคล้อง ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.2.5 แบบประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา กิจกรรมการแนะแนว
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมการแนะแนวศึกษาต่อระดับ

ปริญญาตรี

3. ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ความหมายของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ องค์ประกอบรูปแบบ การพัฒนารูปแบบ การทดสอบรูปแบบเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์นำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และกระบวนการในการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบ โดยผ่านการตรวจสอบเนื้อหาจากคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้กรอบความคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล

4. สัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สร้างแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น เพื่อขอความเห็นจากผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ร้อยเอ็ด ก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 9 รูป/คน มีประเด็นการสัมภาษณ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 ประเด็นการสัมภาษณ์

ที่	ประเด็นการสัมภาษณ์	จำนวนข้อ
1	สภาพการแนะแนวศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด	4
	1.1 จากประสบการณ์ของท่านในการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ท่านคำนึงถึงปัจจัยอะไรบ้าง เพราะเหตุใด	3
	1.2 ในการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญ อะไรบ้าง	1
2	กระบวนการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิผล	15
	2.1 ในการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ท่านคิดว่ามีแนวปฏิบัติที่ดีอย่างไรจึงจะทำให้การแนะแนวศึกษาต่อประสบผลสำเร็จ	5
	2.2 การแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เพื่อให้มีคุณภาพ ได้รับความสนใจสมัครศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรมีการดำเนินการอย่างไร	5
	2.3 มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานด้านการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเชิงรุกอย่างไร	5
3	ประสิทธิผลของการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก	3
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล	2
	รวม	24 ข้อ

4.2 ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบการแนะแนวในโรงเรียน รวมจำนวน 9 รูป/คน เพื่อทำการสัมภาษณ์

4.3 ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลาและสถานที่ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยวางแผนจะดำเนินการระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2564 เวลา 14.00 -16.00 น. ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

4.4 ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ไปยังผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามทีละประเด็น โดยใช้การบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุดและลึกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้วิจัยทำการถอดการบันทึกเสียง และสรุปผลของการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องของประเด็นคำตอบทีละประเด็นของแต่ละคำถาม และสรุปประเด็นคำตอบจำแนกเป็น ด้านการจัดการแนะแนว ด้านกระบวนการแนะแนว กิจกรรมการแนะแนว และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาเพื่อนำไปยกร่างรูปแบบผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และการสัมภาษณ์ จึงสรุปเนื้อหาเป็นองค์ความรู้และกรอบในการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

การดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 สภาพการจัดบริการแนะแนวเชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.2 การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ผู้วิจัยยกร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ตามองค์ประกอบคือ

2.1 สภาพการจัดบริการแนะแนวเชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้แก่

2.1.1 งานด้านบริหารเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล

2.1.2 งานด้านบริหารสนเทศ

2.1.3 งานด้านบริหารให้คำปรึกษา

2.1.4 งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

2.1.5 งานด้านบริหารติดตามผล

2.2 การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้แก่

2.2.1 กำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างคู่มือการแนะแนว

2.2.2 การให้คำปรึกษา

2.2.3 การติดตามผลการใช้รูปแบบการแนะแนว

2.2.4 การสะท้อนผลสู่ครู และนักเรียน

3. นำร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสรุปกรอบแนวคิดตามทฤษฎีการแนะแนว

4. ปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการตรวจสอบรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดผู้ตรวจสอบรูปแบบ

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้ตรวจสอบรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร จำนวน 1 รูป ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 รูป/คน เพื่อทำการสนทนากลุ่ม จากนั้นดำเนินการสร้างแบบการสนทนากลุ่ม นำแบบการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากรองอธิการบดีก่อนนำไปสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มีประเด็นการสนทนากลุ่ม แสดงดังตารางที่ 2 (รายละเอียดของประเด็นตาม ภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 3.2 ประเด็นการสนทนากลุ่ม

ที่	ประเด็นการสนทนากลุ่ม	จำนวนข้อ
1	รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย	1
2	องค์ประกอบรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย 2.1 สภาพการจัดบริการแนะแนวเชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร 2.2 การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร ความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย	1
3	ทรัพยากรที่ใช้ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย บุคลากร สื่อสารสนเทศ ความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้	1

ที่	ประเด็นการสนทนากลุ่ม	จำนวนข้อ
	ได้ และมีความถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย	
4	กระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do)การตรวจสอบปฏิบัติตามแผน (Check) 4. ปรับปรุงแก้ไข (Act) มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย	1
5	ยุทธศาสตร์เชิงรุกของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 5.1 คู่มือการแนะแนว 5.2 การให้คำปรึกษา 5.3 การติดตามผลการใช้รูปแบบการแนะแนว 5.4 การสะท้อนผลสู่ครู และนักเรียน มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย	1
	รวม	5 ข้อ

2. วางแผนการประชุมสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้วางแผนการประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมสนทนากลุ่ม ได้แก่ การกำหนดแผน การกำหนด วัน เวลา และสถานที่ขอหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุม และจัดเตรียมเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

3. กำหนด วัน เวลา และสถานที่

ผู้วิจัย ได้กำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม คือวันที่ 15 ธันวาคม 2564 ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิ์ค จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการสนทนากลุ่ม ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิ์ค และขอหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มตามที่กำหนด พร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มได้ศึกษาล่วงหน้า

4. ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้กำหนด โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำการตรวจสอบรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับ คุณภาพของรูปแบบ 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

5. ปรับปรุงรูปแบบตามผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทปจากการจัดสนทนากลุ่ม และถอดเทปบันทึกจากการสนทนากลุ่มสรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา ทำการปรับปรุงรูปแบบตามผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้เพิ่มคุณภาพรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก คือความถูกต้อง เพื่อให้ได้รูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงรูปแบบตามผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

โดยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดผู้ประเมินรูปแบบ

ผู้วิจัยกำหนดผู้ประเมินรูปแบบ โดยการสมมติให้ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้แก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา จำนวน 1 รูป ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 รูป/คน

2. กำหนดประเด็นการประเมิน

2.1 ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการประเมิน โดยการสร้างแบบการประเมินรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีการเพิ่มเติมรายละเอียด เพื่อให้การแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีประเด็นการสมมติผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 3 (รายละเอียดของประเด็นตามภาคผนวก ค.) รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ตารางที่ 3.3 ประเด็นการสมมติผู้เชี่ยวชาญ

ที่	ประเด็นการสมมติผู้เชี่ยวชาญ	จำนวนข้อ
1	หลักการแนวคิดของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้	4
	1.1 หลักการแนวคิดเชิงระบบของการแนะแนวศึกษาต่อ มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
	1.2 หลักการแนวคิดภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในการแนะแนวการศึกษาต่อ มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
	1.3 หลักการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
	1.4 หลักการยุทธศาสตร์เชิงรุก มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	

ที่	ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	จำนวนข้อ
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วย ยุทธศาสตร์เชิงรุก มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	1
3	ระบบของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วย ยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย 1. สภาพการจัดบริการแนะแนวเชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 2. การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วย ยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	3
	3.1 ปัจจัยการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 1. ข้อมูลรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล 5. การติดตามผล มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
	3.2 กระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วย ยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบปฏิบัติตามแผน (Check) ปรับปรุงแก้ไข (Act) มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
	3.3 ยุทธศาสตร์เชิงรุก ประกอบด้วย 1) คู่มือการแนะแนว 2) การให้คำปรึกษา 3) การติดตามผลการใช้รูปแบบการแนะแนว 4) การสะท้อนผลสู่ครู และนักเรียน มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	
4	เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มีความถูกต้อง มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้	1
	รวม	9 ข้อ

2.2 วางแผนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กำหนด วัน เวลา สถานที่ ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด ในวันที่ 15 ธันวาคม 2564 ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เวลา 09.00 น. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

(Connoisseurship) ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิเอ็ด และขอหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบ เข้าร่วมสัมมนาเพื่อประเมินรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยส่งหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง พร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบการสัมมนาอิง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ศึกษาล่วงหน้า

3. ประเมินรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก โดยสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็น การประเมินคุณภาพ การพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เพื่อยืนยันว่ารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา ให้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแนะแนวการศึกษาได้

4. ปรับปรุงรูปแบบขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการบันทึกเทปและถอดเทปบันทึก สรุปข้อมูลที่ได้และวิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องตรงกับประเด็นที่ศึกษา เขียนสรุปข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลนั้นไปสู่การปรับปรุงรูปแบบขั้นสุดท้าย เป็นการยืนยันว่าได้รับการพัฒนาเป็นรูปแบบรูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกอย่างสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อที่จะได้จัดการข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ จากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Excel เนื่องจากโปรแกรมนี้มีคุณสมบัติในการช่วยจัดการและบูรณาการชนิดของข้อมูลที่มีความแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี ภายหลังจากผู้วิจัยได้ดึงข้อมูลจากเอกสาร ถอดเทปการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ข้อมูลทั้งหมดจะได้จัดพิมพ์อยู่ในโปรแกรม เพื่อให้ข้อมูลถูกจัดเข้าในเชิงความคิดรวบยอด และถูกระบุประเภทที่มีความโดดเด่นชัดเจนออกมา

ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยไม่ได้ทำรอบเดียวตั้งแต่เริ่มติดต่อครั้งแรกจนสิ้นสุดการวิจัย โดยจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยวางเอาไว้เป็นหัวข้อ ซึ่งมันขึ้นอยู่กับภาระหนักถึงหัวข้อที่มันเกิดขึ้นในทรัพยากรที่เราหาได้ ตลอดจนขั้นตอนกระบวนการประมวลด้วยการเน้นย้ำถึงสิ่งที่ถูกกล่าวถึงนั้น ผู้วิจัยจะพยายามที่จะรักษาความหมายที่แท้จริง โดยไม่พยายามเปลี่ยนแปลงคำพูดที่สะท้อนถึงข้อมูลที่ได้จากการจัดทำแนวคิดรวบยอด โดยจะนำเสนออยู่ในเครื่องหมายคำพูด ในขณะที่นำเสนอข้อค้นพบในคำที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูดนั้น อาจจะลดทอนความง่ายในการอ่านข้อความ อย่างไรก็ตามมันเป็นเพียงโอกาสเดียวที่ทำให้ผู้อ่านนั้นต้องมองด้วยตัวเองถึงสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการนำเสนอ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เห็นฐานคิดต่อการศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามที่ละประเด็น จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้ในการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุดและลึกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้วิจัยทำการถอดการบันทึกเสียง และสรุปผลของการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องของประเด็นคำตอบที่ละประเด็นของแต่ละคำถามและสรุปประเด็นคำตอบ โดยสามารถจำแนกเป็นดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยระบุว่าการปฏิบัติในการแนะแนวถือว่าเป็นบริการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) ซึ่งเป็นบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ด้วยความตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การเรียน สังคม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ และมีการศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาของแต่ละปัจจัย จะพบว่ากลุ่มปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาคือปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสูงสุด โดยผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขตท่านหนึ่ง สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากที่สุด นั่นคือปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

รองลงมาคือปัจจัยด้านหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขตท่านหนึ่ง สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ปัจจัยด้านหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ซึ่งกล่าวง่าย ๆ คือหลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีระบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะการคิด การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ปัญหาหลักของระบบการเรียนการสอนของไทยคือการสอนให้ท่องจำ ไม่มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์ ทำให้ไม่มีความคิดสร้างสรรค์” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

อีกหนึ่งปัจจัยคือปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขตท่านหนึ่ง สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ปัจจัยทางด้านสังคมถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เป็นปัจจัยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย และหมายรวมถึงสังคมครอบครัว ความเอาใจใส่ของครอบครัวด้วย” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

ปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยระบุว่าปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีนั้นคือการบริการสนเทศ (Information Service) ซึ่งเป็นการจัดบริการข่าวสารข้อมูลด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมแก่นักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และการวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยจัดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ด้านปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขตท่านหนึ่ง สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “การจัดบริการสนเทศจะเป็นประโยชน์เชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์เชื่อมโยงไปยังงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา เนื่องจากสามารถช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการป้องกันส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาทุกคนได้” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต) ซึ่งสอดคล้องจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ด้านปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ด้านปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ยังหมายความว่ารวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการฝึกงาน ห้องปฏิบัติการระบบสารสนเทศ อุปกรณ์กีฬา และดนตรี เป็นต้น สถาบันการศึกษาที่มีปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วนทุกด้าน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง แต่สถาบันการศึกษาจำนวนมากไม่สามารถจัดหาปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหรือปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัด

การศึกษาไม่มีคุณภาพ” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา) และในส่วนของปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อ โดยระบุว่าปัจจัยเกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อไว้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อ จัดได้ว่าเป็นงานทางการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และมันก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน และกลุ่มคนภายในองค์กร ซึ่งอิทธิพลที่สร้างขึ้นนั้นส่วนใหญ่เกิดจากวัตถุประสงค์ในการควบคุม (Control) โดยการถูกควบคุมนั้นมาจากลักษณะของงานที่ได้ออกแบบไว้ภายในโครงสร้างองค์กร ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนว จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “โดยทั่วไปนั้นองค์กรทุกองค์กร จะมีการจัดกลุ่มของงานเข้าด้วยกันเป็นหน่วยงานและยุทธศาสตร์ ในการจัดกลุ่มงานนี้เองที่ทำให้เกิดโครงสร้างและลักษณะองค์กรที่แตกต่างกัน ซึ่งมักจะมีการแสดงการจัดกลุ่มนั้น ๆ ไว้ด้วยผังองค์กร ซึ่งหากองค์กรมีขนาดเล็กมาก อาจจะไม่จำเป็นต้องมีผังองค์กรเลยก็ได้ ตรงที่ทุกคนในองค์กรรู้ว่าจะต้องทำอะไรกับใครภายในองค์กร และภายในโครงสร้างองค์กรนั้นเองก็จะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลากหลายที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างงานหรือกลุ่มงาน” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต) ซึ่งสอดคล้องจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ด้านปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนว โดยผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “โครงสร้างองค์กรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการออกแบบโดยผู้บริหารร่วมกับกรรมการอย่างเหมาะสม ซึ่งเมื่อออกแบบแล้วผู้บริหารย่อมจะสามารถใช้การออกแบบโครงสร้างองค์กรมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารสร้างคำอธิบายให้กับคนในองค์กรให้ได้เข้าใจในระดับเดียวกัน นำไปสู่การสร้างหรือหล่อหลอมในเรื่องของค่านิยมร่วมและกำหนดพฤติกรรม รวมถึงการสร้างให้เกิดพันธะด้านจิตใจที่เรียกว่า engagement ระหว่างคนในองค์กรกับองค์กร ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งในกระบวนการออกแบบโครงสร้างองค์กรนั้น อาจจะสามารถเริ่มจากการวนกลับไปดูอุดมการณ์ขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยค่านิยมร่วม และเหตุผลที่องค์กรนั้นเกิดมาในสังคม และต่อจากนั้นจะต้องทำความเข้าใจในส่วนของเป้าหมายยุทธศาสตร์ปัจจัยสู่ความสำเร็จขององค์กร ” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครู/อาจารย์แนะแนวทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ โดยแนวคิด หลักการและกระบวนการของกิจกรรมแนะแนวถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการ

แผนแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต ที่สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “หน้าที่และหลักการแนะแนว รวมถึงปรัชญาของการแนะแนวนั้น ผู้ทำการแนะแนวการศึกษาจะต้องตระหนักถึงประเด็นต่าง ๆ อย่างเช่น บุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่าง มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงยิ่ง บุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีและศักยภาพประจำตัว บุคคลแต่ละคนย่อมต้องการความช่วยเหลือ บุคคลจะมีความสุขเมื่อได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนพฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การที่จะให้งานบริการแนะแนวบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักการแนะแนวที่มีการวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสม ดังนั้นอาจารย์แนะแนวจึงควรยึดถือหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “การแนะแนวเป็นบริการที่ต้องจัดให้กับบุคคลทุกคนไม่ใช่เฉพาะนักศึกษาที่มีปัญหาเท่านั้น แต่การแนะแนวตั้งอยู่บนรากฐานของการยอมรับในศักดิ์ศรีและคุณค่าของแต่ละคนและยอมรับในสิทธิส่วนตัวในการตัดสินใจที่จะเลือกทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการแนะแนวเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการศึกษาที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันและเป็นไปตามลำดับขั้น รวมทั้งการแนะแนวจะต้องเกิดจากความร่วมมือไม่ใช่การบังคับ และจะต้องเน้นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นในเรื่องของการเข้าใจตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเอง และการปรับตัวด้วยตนเอง รวมทั้งในเรื่องการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหา ซึ่งการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา โดยที่การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจะต้องเกิดจากความร่วมมือ และความเต็มใจของบุคลากรทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัยและนักศึกษาผู้มารับบริการด้วย” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการบริการแนะแนวเป็นสำคัญ ซึ่งทางด้านผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “การแนะแนวมีความสำคัญมากจึงมีข้อบ่งชี้ที่กว้างขวาง โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นการจัดบริการแนะแนวจึงควรเน้นทั้งด้านการป้องกันปัญหา การแก้ปัญหาและการส่งเสริมและพัฒนาการแก่บุคคล โดยจุดมุ่งหมายของการแนะแนว คือทำให้บุคคลพัฒนาด้วยตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ และช่วยให้บุคคลช่วยเหลือตัวเอง ได้ในทุกเรื่อง รวมทั้งการเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่อย่างมีความสุข” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา) ซึ่งสอดคล้อง

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการบริการแนะแนวเป็นสำคัญ ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขตได้สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “แนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้นคือ เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนและสามารถเข้าใจคุณสมบัติของบุคคลที่จะศึกษาต่อ และเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตนเองให้เข้ากับการเรียนในแต่ละสาขาวิชา และวางแผนการศึกษาได้อย่างเหมาะสมตลอดจนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และได้ด้วยดี” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

รวมทั้งทางด้านของอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จ โดยระบุว่า “แนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น เป็นการสร้างเสริมและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักศึกษาให้เปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม ครู/อาจารย์แนะแนวการศึกษาจึงจะต้องคอยช่วยเหลือ ดูแลนักศึกษาให้รู้สมรรถภาพของตนเอง มองเห็นคุณค่าความสำคัญของตนเอง มองเห็นชีวิตในอนาคต รู้และปฏิบัติตนอย่างชาญฉลาด ซึ่งถือได้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต) สิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้สะท้อนออกมา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการบริการแนะแนวเป็นสำคัญ โดยจะต้องวางอยู่บนรูปแบบการให้บริการแนะแนว ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทางโทรศัพท์ การให้บริการทางเครือข่าย Internet การให้บริการโดยสื่อเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการโดยสื่อประชาสัมพันธ์ การให้บริการเป็นรายกลุ่ม-รายบุคคล โดยอาจจะตั้งเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาแนะแนว (Guidance Center) หรือหน่วยงานแนะแนวเคลื่อนที่ก็ได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีการดำเนินงานด้านการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีอย่างเป็นระบบ เพราะการแนะแนวนับว่าเป็นการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่ตลอดเวลา การแนะแนวจึงมีประโยชน์และความสำคัญมากมาย เช่น ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้อย่างถูกวิธี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความถนัดของตนเอง สามารถเลือกวิชาตามความรู้ ความสามารถของตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จ ซึ่งปรัชญาสำคัญของการแนะแนวนั้น ระบุว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูง ยิ่ง จะมีความสุขก็ต่อเมื่อมีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถสติปัญญาอย่างเต็มที่ หากได้รับการแนะแนวที่ถูกต้อง ก็จะสามารถช่วยตนเองให้พัฒนาเจริญงอกงามถึงขีดสุด ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้

4.3 ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับปริมาณของนักศึกษา ซึ่งทางด้านผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับปริมาณของนักศึกษา หากมหาวิทยาลัยทำการกำหนดเป้าหมายระยะยาว ที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนผู้เรียน 110 รูป/คน และปีการศึกษา 2563 มีจำนวนผู้เรียน 128 รูป/คน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษาแต่ละปีการศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงไม่มาก แต่เมื่อสรุปเป็นภาพรวมแล้วก็ถือว่าจำนวนนักศึกษามีแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการแนะแนวที่เป็นระบบเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รู้จักตนเองอย่างทอ้งแท้ รู้จักชุมชนแวดล้อมอย่างลึกซึ้ง และมีข้อมูลข่าวสาร เพียงพอที่จะวิเคราะห์ และตัดสินใจกำหนดทางเลือกในการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม เจริญก้าวหน้า และสามารถพึ่งพาตนเองได้” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต) ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษานั้น ทางด้านอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษานั้น จะต้องคำนึงถึงกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ รู้ถึงความสามารถ ความสนใจของตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถเลือกและตัดสินใจได้ว่าตนเองควรจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพอะไร หรือควรดำเนินชีวิตอย่างไรได้อย่างเหมาะสม และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมา” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ในการรับนักศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการดำเนินการโดยระบุว่า “รูปแบบการดำเนินการให้บริการแนะแนวการศึกษา โดยส่วนมากจะใช้สื่อเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการโดยสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งเลือกใช้วิธีการขอรับบริการแนะแนวจากการใช้แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียน โดยใช้วิธีการสอบถามนักศึกษาและสอบถามอาจารย์” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา) ซึ่งสอดคล้องจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าประสบการณ์ในการรับนักศึกษานั้น อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขตได้สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “รูปแบบการดำเนินการให้บริการแนะแนวการศึกษา โดยส่วนมากจะใช้การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาหรือชั่วโมงโฮมรูม และการจัดแนะแนวหมู่โดยอภิปราย บรรยาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประสพการณ์ในการรับนักเรียนนั้น ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขตได้สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยใช้วิธีการขอรับบริการแนะแนว โดยการติดตามผลจากระเบียบการเรียน และการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและรายกลุ่มทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

4.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มีทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งวิธีการเชิงระบบ (System Approach) คือภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของขบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือขบวนการนั้น ซึ่งทางด้าน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต สะท้อนความคิดเห็นโดยระบุว่า “การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มีทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต จะต้องคำนึงถึงวิธีการเชิงระบบเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการระบบมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการด้วยกัน คือ 1. ข้อมูลวัตถุดิบ 2. กระบวนการ 3. ผลผลิต และ 4. การตรวจผลย้อนกลับ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อกัน” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ซึ่งทางด้านอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต มีความคิดเห็นว่าวิธีการระบบที่ดี จะต้องเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ถ้าระบบใดมีผลผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมากกว่าข้อมูล วัตถุดิบที่ป้อนเข้าไป ก็ถือว่าเป็นระบบที่มีคุณภาพ ในทางตรงข้ามถ้าระบบมีผลผลิตที่ต่ำกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ไปใช้ ก็ถือว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขตยังคงสะท้อนความคิดเห็นดังกล่าว โดยระบุว่า “การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบที่มีลักษณะของระบบที่ดี โดยระบบที่ดีต้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน ซึ่งจะต้องมีลักษณะ 4 ประการคือ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มีจุดหมายหรือเป้าประสงค์ มีการรักษาสภาพตนเอง และต้องมีการแก้ไขตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ผู้ให้การแนะแนวการศึกษาต่อจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักรู้เป็นอย่างยิ่ง” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต)

ซึ่งสอดคล้องกับทางด้านของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าวิธีการระบบจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแน่นอนสำหรับตัวของมันเอง ซึ่งทางด้านของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังคงสะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวโดยระบุว่า “การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบที่มีลักษณะสำคัญของวิธีระบบคือ เป็นการทำงานร่วมกันเป็นคณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบนั้น ๆ และเป็นการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาใหญ่ โดยแบ่งออกเป็นปัญหาย่อย ๆ เพื่อสะดวกในการแก้ปัญหา อันจะเป็นผลให้แก้ปัญหาใหญ่ได้สำเร็จ ตลอดจนมุ่งใช้การทดลองให้เห็นจริง และเลือกแก้ปัญหาที่พอจะแก้ไขได้และเป็นปัญหาเร่งด่วนก่อน” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มีทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งวิธีการเชิงระบบ (System Approach) คือภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของขบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือขบวนการนั้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ระบุว่าลักษณะของระบบที่ดี คือระบบที่ดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency) และมีความยั่งยืน (sustainable) จะต้องมียุทธศาสตร์ 4 ประการ คือ 1. มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (interact with environment) ระบบทุก ๆ ระบบจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบ ๆ ตัวที่เรียกว่า “สิ่งแวดล้อม” ซึ่งทำให้ระบบดังกล่าวกลายเป็นระบบเปิด (open system) คือระบบจะรับปัจจัยนำเข้า (input) จากสิ่งแวดล้อม 2. มีจุดหมายหรือเป้าประสงค์ (purpose) คือระบบจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแน่นอนสำหรับตัวของมันเอง 3. มีการรักษาสภาพตนเอง (self-regulation) ทำได้โดยการแลกเปลี่ยน input และ output กัน ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบหรือระบบย่อย และ 4. มีการแก้ไขตนเอง (self-correction) เพื่อการรักษาสภาพของตนเอง

ดังนั้น ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสภาพการแนะแนวการศึกษาต่อ ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อ ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ปัจจุบันการแนะแนวถือว่าได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องหรือเหมือนกันกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือการช่วยให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้าน มุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การที่วิชาการแนะแนวหรือจิตวิทยาการแนะแนวเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เยาวชนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งต้องรับผิดชอบประเทศชาติต่อไป จึงสมควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข และเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ

4.5 การสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

จากการสนทนากลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดนั้น ปัจจัยในด้านการบริการวิชาการมีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครู/อาจารย์แนะแนวมากที่สุด ซึ่งทางด้านของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าว โดยระบุว่า “ปัจจัยในด้านการบริการวิชาการมีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครูหรืออาจารย์แนะแนวมากที่สุดนั้นคือ มหาวิทยาลัยมีช่องทางการติดต่อสำหรับผู้ทำหน้าที่แนะแนวหลากหลายช่องทาง และมหาวิทยาลัยมีโควตาพิเศษสำหรับครูหรืออาจารย์แนะแนว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้ข้อมูลข่าวสารการรับสมัคร รวดเร็ว ง่ายไว” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา) ซึ่งสอดคล้องกับทางด้านของอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าว โดยระบุว่า “ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรลงพื้นที่ให้ความรู้ สร้างความเชื่อมั่นให้ครูแนะแนว และการจัดให้มีการเยี่ยมชมมหาวิทยาลัย จะช่วยสะท้อนให้เห็นความต้องการด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยที่มีหลายช่องทางในการติดต่อสื่อสาร พร้อมให้ข้อมูลข่าวสารหลักสูตรที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูแนะแนวที่จะนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนในการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไปได้” (สัมภาษณ์ : อาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต)

ทั้งนี้ ทางด้านของผู้ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยในด้านการบริการวิชาการที่มีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครูแนะแนว ซึ่งทางด้านของผู้ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าว โดยระบุว่า “การบริการวิชาการที่มีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครูแนะแนวที่จะส่งผลการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ มีทั้งความรู้และทักษะที่เหมาะสมและมีการจัดดำเนินการแนะแนวอย่างมีระบบ และสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นประชาธิปไตยเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับว่าเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดอย่างหนึ่ง” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต)

ดังนั้น ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ จะพบว่าการแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองรวมทั้งเข้าใจสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาตนเอง แก้ปัญหาเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้ง

ปฏิบัติตนให้เต็มศักยภาพ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การแนะแนวจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้นในสังคมปัจจุบัน มีทั้งปัญหาในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาในการศึกษาต่อในอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งการประกอบอาชีพ ตลอดจนปัญหาส่วนตัวของนักเรียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การบริการแนะแนวจึงมีความสำคัญและจำเป็นในการช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายของการจัดบริการแนะแนวคือ การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในสถานศึกษา ปัจจุบันที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ขณะนั้น รวมทั้งการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเตรียมตัวประกอบอาชีพ หลังจากให้นักเรียนเรียนจบการศึกษา ตลอดจนการแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนที่จะช่วยให้มีชีวิต การเป็นอยู่ที่มีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์มั่นคง ที่สำคัญคือกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ของการแนะแนวการศึกษาต่อ ที่จะต้องมีการติดตามผลเป็นการประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวที่ทางมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะนำไปใช้ในการปรับปรุงงานแนะแนวของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.6 แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน สะท้อนจากแบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งทางด้านของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของกระบวนการ/วิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยระบุว่า “กระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยนั้น พบว่ามีกระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวอย่างเป็นระบบ ซึ่งสังเกตได้จากการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีจะเริ่มตั้งแต่วันแรกของการตัดสินใจของนักศึกษา มาจนถึงการที่เข้าสู่สถานศึกษา และดำเนินไปจนถึงการสิ้นสุดการเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ” (สัมภาษณ์ : ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) ซึ่งสอดคล้องกับทางด้านของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าว โดยระบุว่า “กระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยนั้น พบว่ามีกระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประการด้วยกัน ประการแรกคือกิจกรรมช่วยเหลือนักศึกษาด้านการเรียน ซึ่งคือการให้ข้อเสนอแนะ

ทางการเรียนการศึกษาต่อ การทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน การติดต่อขอรับทุนทางการศึกษา วารสารและหนังสือทางราชการแนะแนวทางการศึกษา ประการที่สองคือการช่วยเหลือนักศึกษาด้านการปรับตัว ส่งเสริมทางด้านสติปัญญา ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องความสามารถของตนเองให้สามารถตัดสินใจเพื่อบ่มงความสำเร็จทางการศึกษา ความสามารถทั่วไป ความถนัดเฉพาะ ค่านิยม การค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลและนักศึกษาที่มีแนวโน้มของความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา)

ทั้งนี้ ทางด้านของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของกระบวนการ/วิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยระบุว่า “กระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยนั้น พบว่ามีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นก็คือเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนและสามารถเข้าใจคุณสมบัติของบุคคลที่จะศึกษาต่อ รวมไปถึงเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตนเองให้เข้ากับการเรียนในแต่ละสาขาวิชา และวางแผนทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนั่นถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงกระบวนการและวิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ” (สัมภาษณ์ : ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

ในด้านของความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน สะท้อนจากแบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งทางด้านของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “ความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ การแนะแนวการศึกษาที่เน้นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขอีกด้วย ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่าการแนะแนวการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด การแนะแนวจะเป็นในเรื่องสถานที่เรียนให้กับผู้ที่ศึกษาต่อ และการแนะแนวในเรื่องการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ รวมถึงการแนะแนวในการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัยได้” (สัมภาษณ์ : ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) ซึ่งสอดคล้องกับทางด้านของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของความโดดเด่นของรูปแบบการแนะ

แนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “ความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทางด้านการแนะแนวการศึกษาเห็นได้ชัดจนมีความครอบคลุมถึงการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนทุกด้าน เช่น ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียน การศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม รู้จักหลักเกณฑ์ในการเลือกวิชาเรียน หรือโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคตได้ สิ่งสำคัญคือรู้แนวทางในการเลือกสถานที่เรียนต่อ รู้วิธีที่จะเตรียมตัวในการสอบคัดเลือกเข้าสถานศึกษาต่อ และรวมไปถึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายในสถานศึกษาได้” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา)

ทั้งนี้ ทางด้านของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “ความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีความโดดเด่นทางด้านวัตถุประสงค์การแนะแนว ที่เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนและสามารถเข้าใจคุณสมบัติของบุคคลที่จะศึกษาต่อ และเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตนเองให้เข้ากับการเรียนในแต่ละสาขาวิชา และวางแผนทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม” (สัมภาษณ์ : ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

ในด้านของปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน สะท้อนจากแบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งทางด้านของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “การแนะแนวคือจิตวิทยาประยุกต์แขนงหนึ่งที่ว่าด้วยกระบวนการพัฒนาคนให้รู้จักตนเอง อย่างถ่องแท้ รู้จัก ความถนัด ความชอบ สติปัญญา ภูมิหลังของตนเอง วิเคราะห์ตนเองได้ถูกต้อง รู้จักเลือกและตัดสินใจได้ ปรับตนเองได้อย่างเหมาะสมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุขช่วยตนเอง หรือพึ่งตนเองได้ ซึ่งปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้พบว่าการเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีบทบาทเต็มที่ในการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพและสามารถจัดการกับชีวิตของตนเองอย่างฉลาด การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพนั้นต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความพร้อมในการเรียนรู้ความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนที่จะนำมาซึ่งปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี” (สัมภาษณ์ : ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) ซึ่งสอดคล้องกับทางด้านของผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของปัจจัย

สำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “ผู้ปฏิบัติการแนะแนวของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดนั้น เห็นได้ชัดเจนว่ามุ่งเน้นการวิเคราะห์บุคคล โดยที่ผู้ทำการแนะแนวจะช่วยผู้มารับบริการวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และบุคลิกภาพ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกเช่นกัน” (สัมภาษณ์ : ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ทั้งนี้ ทางด้านของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้สะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวในด้านของปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยระบุว่า “ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดนั้น เล็งเห็นความสำคัญของการแนะแนวการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานตั้งแต่การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน การฝึกทักษะหรือเทคนิคการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนการเรียนรู้ที่ดี การรู้ช่องทางการศึกษาและการเลือกทางศึกษาต่อ ตลอดทั้งการสร้างนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย” (สัมภาษณ์ : ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา ที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงนำมาซึ่งการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามทีละประเด็น จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้การบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด และลึกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้วิจัยทำการถอดการบันทึกเสียง และสรุปผลของการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องของประเด็นคำตอบทีละประเด็นของแต่ละคำถามและสรุปประเด็นคำตอบ โดยสามารถจำแนกเป็นดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยระบุว่า การปฏิบัติในการแนะแนวถือว่าเป็นบริการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) ซึ่งเป็นบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ด้วยความตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การเรียน สังคม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ และมีการศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาของแต่ละปัจจัย จะพบว่ากลุ่มปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาคือปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสูงสุด

ปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยระบุว่าปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีนั่นคือการบริการสนเทศ (Information Service) ซึ่งเป็นการจัดบริการข่าวสารข้อมูลด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมแก่นักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และการวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยจัดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน เป็นต้น และในส่วนของปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันถึงประเด็นปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อ โดยระบุว่าปัจจัยเกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อไว้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อ จัดได้ว่าเป็นงานทางการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และมันก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน และกลุ่มคนภายในองค์กร ซึ่งอิทธิพลที่สร้างขึ้นนั้นส่วนใหญ่เกิดจากวัตถุประสงค์ในการควบคุม (Control) โดยการถูกควบคุมนั้นมาจากลักษณะของงานที่ได้ออกแบบไว้ภายในโครงสร้างองค์กร

ทั้งนี้ ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครู/อาจารย์แนะแนวทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ โดยแนวคิด หลักการและกระบวนการของกิจกรรมแนะแนวถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข

ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการบริการแนะแนวเป็นสำคัญ สิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้สะท้อนออกมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการบริการแนะแนวเป็นสำคัญ โดยจะต้องวางอยู่บนรูปแบบการให้บริการแนะแนว ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทางโทรศัพท์ การให้บริการทางเครือข่าย Internet การให้บริการโดยสื่อเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการโดยสื่อประชาสัมพันธ์ การให้บริการเป็นรายกลุ่ม-รายบุคคล โดยอาจจะตั้งเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ (Guidance Center) หรือหน่วยงานแนะแนวเคลื่อนที่ก็ได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีการดำเนินงานด้านการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีอย่างเป็นระบบ เพราะการแนะแนวนับว่าเป็นการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่ตลอดเวลา การแนะแนวจึงมีประโยชน์และความสำคัญมากมาย เช่น ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้อย่างถูกวิธี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความถนัดของตนเอง สามารถเลือกวิชาตามความรู้ ความสามารถของตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีแนวปฏิบัติที่ดีที่จะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จ ซึ่งปรัชญาสำคัญของการแนะแนวนั้น ระบุว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูง ยิ่ง จะมีความสุขก็ต่อเมื่อมีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถสติปัญญาอย่างเต็มที่ หากได้รับการแนะแนวที่ถูกต้อง ก็จะสามารถช่วยตนเองให้พัฒนาเจริญงอกงามถึงขีดสุด ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับปริมาณของนักศึกษา ผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก เกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษานั้น จะต้องคำนึงถึงกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ รู้ถึงความสามารถ ความสนใจของตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถเลือกและตัดสินใจได้ว่าตนเองควรจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพอะไร หรือควรดำเนินชีวิตอย่างไรได้อย่างเหมาะสม และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมา

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ในการรับนักศึกษาจากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการดำเนินการให้บริการแนะแนวการศึกษา โดยส่วนมากจะใช้สื่อเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการโดยสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งเลือกใช้วิธีการขอรับบริการแนะแนวจากการใช้แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียน โดยใช้วิธีการสอบถามนักศึกษาและสอบถามอาจารย์ รวมทั้งรูปแบบการดำเนินการให้บริการแนะแนวการศึกษา โดยส่วนมากจะใช้การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาหรือชั่วโมงโฮมรูม และการจัดแนะแนวหมู่โดยอภิปราย บรรยาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยใช้วิธีการขอรับบริการแนะแนว โดยการติดตามผลจากระเบียบการเรียนและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและรายกลุ่มทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 ส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป และอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต จำนวน 3 รูป/คน ผู้อำนวยการส่วนงานในวิทยาเขต จำนวน 3 คน สะท้อนให้เห็นว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มีทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งวิธีการเชิงระบบ (System Approach) คือภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือกระบวนการนั้น ทั้งนี้ การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ซึ่งทางด้านอาจารย์ประจำคณะในวิทยาเขต มีความคิดเห็นว่าวิธีการระบบที่ดี จะต้องเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ถ้าระบบใดมีผลผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมากกว่าข้อมูล วัตถุดิบที่ป้อนเข้าไป ก็ถือว่าเป็นระบบที่มีคุณภาพ ในทางตรงข้ามถ้าระบบมีผลผลิตที่ต่ำกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ป้อนเข้า ก็ถือว่าเป็นระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มีทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งวิธีการเชิงระบบ (System Approach) คือภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือกระบวนการนั้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน ระบุว่าลักษณะของระบบที่ดี คือระบบที่ดีสามารถ

ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency) และมีความยั่งยืน (sustainable) จะต้องมึลักษณะ 4 ประการ คือ 1. มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (interact with environment) ระบบทุก ๆ ระบบจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบ ๆ ตัวที่เรียกว่า “สิ่งแวดล้อม” ซึ่งทำให้ระบบดังกล่าวกลายเป็นระบบเปิด (open system) คือระบบจะรับปัจจัยนำเข้า (input) จากสิ่งแวดล้อม 2. มีจุดหมายหรือเป้าประสงค์ (purpose) คือระบบจะต้องมีจุดหมายที่ชัดเจนแน่นอนสำหรับตัวของมันเอง 3. มีการรักษาสภาพตนเอง (self-regulation) ทำได้โดยการแลกเปลี่ยน input และ output กัน ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบหรือระบบย่อย และ 4. มีการแก้ไขตนเอง (self-correction) เพื่อการรักษาสภาพของตนเอง

ดังนั้น ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสภาพการแนะแนวการศึกษาต่อ ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อ ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกที่มีประสิทธิผล ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ปัจจุบันการแนะแนวถือว่าได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากการแนะแนวมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องหรือเหมือนกันกับจุดหมายของการศึกษา คือการช่วยให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้าน มุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การที่วิชาการแนะแนวหรือจิตวิทยาการแนะแนวเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เยาวชนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งต้องรับผิดชอบประเทศชาติต่อไป จึงสมควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข และเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดนั้น ปัจจัยในด้านการบริการวิชาการมีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครู/อาจารย์แนะแนวมากที่สุด ดังนั้น ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ จะพบว่าการแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองรวมทั้งเข้าใจสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาตนเอง แก้ปัญหาเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งปฏิบัติตนให้เต็มศักยภาพ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การแนะแนวจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้นในสังคมปัจจุบัน มีทั้งปัญหาในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาในการศึกษาต่อในอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งการประกอบอาชีพ ตลอดจนปัญหาส่วนตัวของนักเรียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การบริการแนะแนวจึงมีความสำคัญและจำเป็นในการช่วยเหลือให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายของการจัดบริการแนะแนวคือ การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนใน

สถานศึกษาปัจจุบันที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ขณะนั้น รวมทั้งการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเตรียมตัวประกอบอาชีพ หลังจากที่นักเรียนเรียนจบการศึกษา ตลอดจนการแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) เป็นการแนะแนวนักเรียนที่จะช่วยให้มีชีวิต การเป็นอยู่ที่มีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์มั่นคง ที่สำคัญคือกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ของการแนะแนวการศึกษาต่อ ที่จะต้องมีการติดตามผลเป็นการประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวที่ทางมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะนำไปใช้ในการปรับปรุงงานแนะแนวของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งนักวิจัย จำนวน 5 รูป/คน สะท้อนจากแบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พบว่ารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงพอสรุปผลการวิจัยได้ว่า การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด การแนะแนวการศึกษาต่อถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงานแนะแนว เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ นักเรียนมีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งการแนะแนวการศึกษาต่อเป็น กระบวนการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล การแนะแนวการศึกษาต่อจึงควรแนะแนวในเรื่องสถานที่เรียน เรื่องการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ และการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในโรงเรียน

การแนะแนวจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดให้บริการแก่นักเรียนในโรงเรียน เพราะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีโครงสร้างหลักสูตร ประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านการพัฒนาและการเสื่อมถอย มีปัญหาต่าง ๆ มากมายเกิดขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนปัญหาการปรับตัวของบุคคล ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนที่จะตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียน การศึกษา ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม รู้จักหลักเกณฑ์ในการเลือกวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถช่วยให้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคตได้ รู้แนวทางในการเลือกสถานที่เรียนต่อ รู้วิธีที่จะเตรียมตัวในการสอบคัดเลือกเข้าสถานศึกษาต่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายในสถานศึกษาได้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก และจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พบว่ารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกมีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ยึดหลักวงจรบริหารงานคุณภาพ หรือที่เรียกว่า “PDCA” มาใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการประเมินคุณภาพรูปแบบ พบว่าขั้นตอนการออกแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

P - ฝ่ายสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำการประชุมร่วมกับงานแนะแนวของมหาวิทยาลัย เพื่อปรึกษาหารือสำรวจสถานศึกษาเป้าหมายและการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

D - ฝ่ายสื่อสารองค์กรดำเนินการติดต่อประสานงานสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ทั้งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ทางงานแนะแนวมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ติดต่อประสานงานไว้จะมีผู้ช่วยคณบดี คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสื่อสารองค์กร เจ้าหน้าที่พัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาแต่ละหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้บรรยายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับ หลักสูตรต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดที่เปิดสอน โดยมีวิธีการคือ ดำเนินการจัดตารางวันที่และเวลาในการออกแนะแนว โดยจะเริ่มดำเนินการออกแนะแนวการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ สถานศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี โดยจัดการเข้าแนะแนวรายคาบเรียนของนักเรียนในรายวิชาแนะแนว ระยะเวลา 1 ชั่วโมง และการร่วมจัดนิทรรศการแนะแนวการศึกษาต่อในงาน Open House ของแต่ละสถานศึกษา

C - ฝ่ายสื่อสารองค์กรมีการตรวจสอบไปยังฝ่ายวิชาการและวิจัยของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถึงจำนวนการรับสมัคร เข้าเรียนของนักศึกษาใหม่ จากสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ฝ่ายสื่อสารองค์กรได้ออกแนะแนวในแต่ละปีการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการหาวิธีการหรือการเพิ่มสถานศึกษาใหม่ เพื่อให้ได้จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

A - สรุปจำนวนนักศึกษาใหม่ จากสถานศึกษาเป้าหมายที่ฝ่ายสื่อสารองค์กรได้ไปแนะแนวแต่ละปีการศึกษา และรายงานผลการแนะแนวของฝ่ายสื่อสารองค์กรให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทราบ เพื่อหาแนวทางและปรับปรุงรูปแบบวิธีการแนะแนว เพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียนในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายได้ทราบข้อมูลการศึกษาต่อของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทำการเปิดสอน สรุป

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อประชุมร่วมกับงานแนะแนวของมหาวิทยาลัยในการแนะแนวการศึกษาต่อของนักศึกษาใหม่ปีการศึกษาถัดไป

การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาที่ซึ่งเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ กล่าวคืองานแนะแนวการศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เล็งเห็นว่าการศึกษจะช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยธรรม ทางปัญญาและความงดงามทางจิตใจ การศึกษาสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย ดังที่ กาญจนา วัฒนา (2548) ได้กล่าวเอาไว้ว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดวิชาชีพและองค์ความรู้ที่จำเพาะด้านอันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ การตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ตนเองสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โอโณทัย กุมพชาติ (2562) ที่กล่าวว่า แม้แต่ในสถาบันการศึกษาที่ตนนั้น ยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่นักเรียนจะต้องพิจารณาก่อนการตัดสินใจเลือกหลักสูตร/สาขาวิชา หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในปัจจุบันของประเทศไทยที่นับว่ามีอยู่อย่างหลากหลายสถาบันการศึกษา ซึ่งระดับอุดมศึกษาพบว่ามีมากมาย ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกำกับของรัฐ เอกชน และอื่น ๆ มากกว่า 100 แห่งทั่วประเทศ โดยปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาดังกล่าวถือว่าเป็นปัจจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร/สาขาวิชาที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทางฝ่ายงานแนะแนวการศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าปัจจัยที่มีผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของครู/อาจารย์แนะแนว มีอยู่หลายด้านด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านสถาบัน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยมหาวิทยาลัยคณาจารย์มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับ อัปสร บุษพา (2555) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านบุคคลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากที่สุด

ด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาจากรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจัยหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดจิตวิทยาของ Maslow (1954) ที่ว่าด้วยเรื่องของความต้องการของมนุษย์ ที่ต้องการการยอมรับนับถือจากสังคมภายนอกเป็นแรงจูงใจให้เกิดความเชื่อมั่นในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

ด้านการเงิน เมื่อพิจารณาจากการใช้รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้วพบว่ารายได้ของ

ครอบครัวเป็นปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าครองชีพ ค่าหอพัก และค่าหนังสือและอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวรรณ รักอยู่ (2557) ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีของนักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 ที่กล่าวว่าโดยภาพรวมรายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

ด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พบว่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีมาตรการดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพและทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีการสนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรสิงห์ สุดสงวน (2560) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยกล่าวว่าด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของสถาบันดังกล่าว

ด้านการบริการวิชาการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าด้านการบริการวิชาการมีผลต่อการเลือกแนะแนวศึกษาต่อเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่มีช่องทางหลากหลายในการติดต่อสำหรับครูแนะแนว และมีโควตาพิเศษสำหรับครูแนะแนว เจ้าหน้าที่ของทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ข้อมูลข่าวสารการรับสมัครที่รวดเร็ว ฉับไว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมา อาแว และนิยาอาเฮร์ ไพบูลย์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยกล่าวว่าหลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ จากการสนทนากลุ่ม และจากการประเมินคุณภาพรูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามทีละประเด็น เพื่อเป็นแนวทางการในแนะแนวศึกษาสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น

1.2 ผลจากการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ จากการสนทนากลุ่ม และจากการประเมินคุณภาพรูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามทีละประเด็น เพื่อให้ครูแนะแนวทราบแนวทางด้านการบริการของมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วยยุทธศาสตร์เชิง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมด้านการศึกษาที่พัฒนาทางด้านความสนใจ จึงควรสร้างรูปแบบการศึกษาที่พัฒนาในทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การตัดสินใจเลือกอาชีพ

ถ้าสามารถทำให้นักเรียนรู้ว่าตนเองชอบที่จะเลือกเรียนในด้านใดจะทำให้นักเรียนได้ตัดสินใจในการเลือกเรียนได้ถูกต้องตามที่ตนเองถนัด

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอ้อยแอ็ด ซึ่งได้ข้อค้นพบในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการแนะแนวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านการบริการวิชาการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอ้อยแอ็ด โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบที่หลากหลาย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา มาเปรียบเทียบกันว่าผลแต่ละรอบมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ เทียงธรรม. (2546). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *กิจกรรมแนะแนว*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณผล จันทร์พรหม. (2548). *การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา วัฒนา. (2548). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.
- เก็จนก เอื้อวงศ์ และพิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2556). *หน่วยที่ 2 วิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา ในประมวลสาระ ชุดวิชา 23721 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา (หน่วยที่ 1-5)*.
- เก็จนก เอื้อวงศ์. (2562). *การสนทนากลุ่ม : เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ*. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.).
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2547). *หนังสือพิมพ์ มติชน* รายวัน, 16 มิถุนายน 2547.
- ไกรสิงห์ สุดสงวน. (2560). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร*. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 1(1), 2-3.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2), 127-136.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อสาขาวิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2549). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2549). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- จิรประภา อัครบวร และรัตนศักดิ์ เจริญทรัพย์. (2552). *แผนที่ยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- จิรวรรณ บุญพิทักษ์. (2561). *ความคาดหวังการรับรู้และแนวทางการพัฒนาต่อคุณภาพการบริการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- จุฑามาศ ชูจินดา. (2558). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรี*. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว*, 9(2), 66-77.

- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษาดุสิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยศ สันตวงษ์ และคณะ. (2546). การบริหารระบบสารสนเทศเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บริษัทประชุมช่าง จำกัด.
- ญาดา ฉายแสง. (2561). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐศักดิ์ จันท์ผล. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ดร.ณิ พจนานุกุลกิจ. (2559). ยุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางด้านกำลังแรงงานไทยในอนาคต. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวีวรรณ อินตา. (2552). การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันตวงษ์. (2543). กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันตวงษ์. (2543). องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนวรรณ รักอู่. (2557). การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีของนักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2556. รายงานการวิจัย, กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภาพร หริมเจริญ. (2563). การเสริมสร้างความห่วงทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการใช้กิจกรรมแนะแนว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล สุ่นสวัสดิ์. (2552). การจัดการเชิงยุทธศาสตร์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วันทิพย์.
- นิคม สุวพงษ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้สูงอายุตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- นิตยา เรืองแป้น. (2553). การปฏิบัติการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นิตา อุบลทิพย์. (2561). ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ. (2547). การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับ CEO. กรุงเทพฯ: บริษัทสุขุมและบุตร จำกัด.

- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย*.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฐมา อาแว และนิยาواهر ไพบูลย์. (2562). *การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี*. รายงานการวิจัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยงค์ เนาวบุตร. (2556). *ประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารศึกษา*.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ประเสริฐ สิงขรเขียว. (2550). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำให้กับทหารกองประจำการหน่วย
จังหวัดทหารบกเลย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยะนิตย์ โอนพรัตน์วิบูลย์. (2551). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรจันทร์ พรศักดิ์กุล. (2550). *รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบ
ใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2556) *การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พสุ เดชะรินทร์. (2551). *หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิชั่นพรีน แอนด์มีเดีย.
- พิเชษฐ์ วงเกียรติ์ขจร. (2552). *แนวคิด ยุทธศาสตร์ การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- ไพรินทร์ สระแก้ว. (2556). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชรเกษม*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการเพชร
เกษม.
- มาลี สืบกระแสน. (2552). *การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.
- มีศิลป์ ชินภักดี. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐจวน คำจิรพิทักษ์. (2552). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาใน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (บรรณาธิการ)*. เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวใน
ระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รับขวัญ ภูเขาแก้ว. (2557). *หน่วยที่ 11 กิจกรรมแนะแนวและเครื่องมือแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อ
กิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว : เอกสารการสอนชุดวิชา 25406 = Guidance*

- activities and instruments มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เรียม ศรีทอง. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอดิเตอร์.
- วรรณมน จันทรโอกุล. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มการศึกษาทางไกล
 ผ่านดาวเทียม : การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบพหุระดับและการวิเคราะห์ด้วย
 เทคนิค TOWS MATRIX. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2555). ข้อเสนอแนะทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย.
 กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- วัชร ทรัพย์มี. (2551). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2564). การศึกษากับความสามารถในการแข่งขันของไทย. กรุงเทพฯ: อรุณกิจ มีเดีย
 จำกัด.
- วิรัช วิรัตน์ภารณ. (2554). การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โพมเพลส.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2542). แผนยุทธศาสตร์องค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ดา สถาพรวิจิตร. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือ Active Learning. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
 นเรศวร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2543). การบริหารเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 อมรินทร์.
- สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ. (2547). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคนดี.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมภพ สุทัศน์วิริยะ. (ม.ป.พ.). การสนทนากลุ่ม. (เอกสารอัดสำเนา).
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2557). การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ
 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2550). การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. อุบลราชธานี:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สันติธนะ นามวงศ์. (2552). ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียน
 สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.
 2552-2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุนิสา วงศ์อารีย์. (2559). หลักการแนะแนว. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การประเมินอภิมาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อโณทัย กุมพชาติ. (2562). *สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วี. อินเตอร์ พรีนซ์.
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. (2549). *แนะแนวการศึกษาและอาชีพ : นโยบายและแนวทางดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันการพลหนังสือกรม.
- อริสรา บุญรัตน์. (2559). *แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อัปสร บุปผา. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัมพร พงษ์กังสนานนท์. (2550). *การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อานัติ ขันทจันทร์. (2560). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิศราภรณ์ ขวัญใจ. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและแนวโน้มการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของนักศึกษาปริญญาตรี*. *วารสารวิชาการ ปชมท.*, 9(1), 125-140.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). *การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ เย็นสบาย. (2533). *จิตวิทยาแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Ardictionary. (2008). *Model*. Retrieved March 24, 2022, from <http://ardictionary.com/Model/5908>.
- Bardo, J.W. and Hardman, J.J. (1982). *Urban Sociology: A systematic introduction*. New York: F.E. Peacock Publishers, Inc.
- Bush, T. (1986). *Theories of Education Management*. London: Harper and Row.
- Culp, M.M. (1981). An Analysis of Student Personnel Services at Seminole Community College. Sanford, Florida. *Dissertation Abstracts International*, 42(August 1981), 54-57.
- Finkenstein, J.A. (1983). *Student Service for Adulte at the City University of New York*. *Dissertation Abstracts Intonational*, 44(December), 1703-1704-A.
- Glueck, W. F. (2004). *Management*. London: The Dryden Press.
- Good, V. Carter. (2005). *Dictionary of Education* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Hersey, P. & Johnson, D. E. (1996). *Educational administration and organizational behavior*. Massachusetts: Alltn and Bacon Needham Heights.

- Holloway, L. J. M. (1994). *African-America Under graduate College Students and Counseling At an Historicall White University. Pro Quest-Dissertation Abstracts, (February), 2894.*
- Husen, Torsten & Postlethwaite, T. Neville. Ed. (1994). *The International Encyclopedia of Education* (2nd ed.). Great Britain: Pergamon Press.
- Joyce, B & Weil, M. (1985). *Models of teaching*. (2nd ed.). New Delhi: Prentice–Hall.
- Keeves P.J. (1988) . *Educational research, methodology Management*. New York: McGraw.
- Lehmanowsky, M.B. (1991). Guidance and counseling service: Perceived student need. *Dissertation Abstract International*, 52(5), A.
- Maslow. (1954). *Introduction to the Foundations of Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Morgan, D. L. (1998). *Management* (9th ed.). Singapore: McGraw Hill.
- Moukarab, Aly Ahmed. (1990, April). Guidance Needs of 14-18 Year Old Students in Egypt with Particular Reference to Minia County. *Dissertation Abstracts Intonational*, 50(10), 259-A.
- Raj, M. (1996). *Encyclopedic of Psychology and Education*. New Delhi: ANMOL Publications PVT.
- Rottschafer, B.W. (1972). *The Nature and Scope of Gukdance Services in The Secondary Schools Affiliated with the National Union of Christian Schools*. Retrieved July 6, 2020, from <http://proques.com/dissettations/docview/302608089/citation/>.
- Smith, R.H. and Others. (1980). *Educational leadership: culture and diversity*. Gateshead: Athenaeum Press.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of Theory Building*. Sydney: Euchology Research Associates.
- Think, E. (2008). *The Leadership Challenge: How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco: Jossey Bass.
- Willer, D. (1986). *Theory and the experimental investigation of social structures*. New York, N.Y.: Gordon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

-
1. ชื่อ.....นามสกุล.....ผู้ให้สัมภาษณ์
ตำแหน่ง.....
สถานที่ทำงาน.....
วันที่สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน..... พ.ศ. เวลา น.ถึงเวลา น.
สถานที่สัมภาษณ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
2. ผู้สัมภาษณ์ นางรัชณีย์ เจริญนนท์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการแนะแนวการศึกษาต่อของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรมีอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เป็น
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.4 ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้ใช้แนวคิด หลักการ กระบวนการ
และยุทธศาสตร์ที่สำคัญ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

**ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา**

1. ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ท่านคิดว่ามีแนวปฏิบัติที่ดีอย่างไรจึงจะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบผลสำเร็จ

1.1 ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ท่านคิดว่า ควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

1.2 ในการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ท่านคิดว่า ควรมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2. การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มีคุณภาพ ที่ได้รับความสนใจสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรมีการดำเนินการอย่างไร

2.1 การวางแผนการดำเนินการและกำหนดเป้าหมายการแนะแนวการศึกษาต่อควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 การสนับสนุนด้านบุคลากร ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 การสนับสนุนด้านงบประมาณและอุปกรณ์ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2.4 การบริหารจัดการ/กระบวนการดำเนินการ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานด้านการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี อย่างไร

3.1 การกำหนดนโยบายการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ขั้นตอน/กระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 สถานศึกษา/เป้าหมายที่ออกแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.4 การรายงานผลการดำเนินการ ควรทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกเกี่ยวกับปริมาณของนักศึกษา ควรเป็นอย่างไรบ้าง

[illegible]

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก
เกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษา ควรเป็นอย่างไรบ้าง

[illegible]

3.3 จากประสบการณ์ในการรับนักศึกษา ท่านคิดว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ควรีรูปแบบการดำเนินการ อย่างไร

[illegible]

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่มีประสิทธิผล

4.1 ท่านคิดว่าการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีรูปแบบอย่างไร

[illegible]

4.2 ท่านคิดว่า การแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ควรมีองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ที่มิทั้งด้าน ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต อย่างไร

[illegible]

ภาคผนวก ข
แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ดำเนินการสนทนา เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.
2. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
3. ผู้จัดบันทึก
4. ผู้ช่วยดำเนินการสนทนากลุ่ม
5. คำชี้แจง

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นี้ เป็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

6. รายชื่อสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนา

ที่	ชื่อ นามสกุล	ตำแหน่ง
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

ผลสรุปการดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ

[illegible]

ภาคผนวก ค
แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ

แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์

.....

1. กระบวนการ/วิธีการดำเนินงานของการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์
เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความโดดเด่นของรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
จริยธรรมวิจัยในมนุษย์
หนังสือตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่

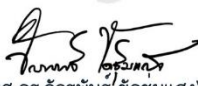

MBUREC-69

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์
ร่วมกับ
ศูนย์วิจัยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางรัชณี เจริญนนท์

เป็นผู้ผ่านการอบรมระบบออนไลน์ (Online) โปรแกรม Zoom Cloud Meetings
โครงการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์
กิจกรรมที่ 1 "จริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์"
ให้ไว้ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 หมาดายุ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2570

(พระครูวิจิตรปัญญารักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์

(ผศ.ดร.จักรพันธ์ ชัดชุมแสง)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ชุดที่ 3
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ จว. ๐๖๗/๒๕๖๔

**เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้วยยุทธศาสตร์
เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

TITLE : THE DEVELOPMENT OF A GUIDANCE MODEL FOR STUDYING TOWARDS A
BACHELOR DEGREE WITH AN AGGRESSIVE STRATEGY AT MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, ROI ET CAMPUS

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

นางรัชณีย์ เจริญนนท์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ มติที่ ๕/๒๕๖๔
ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่
ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรี ในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่อลวงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตราย
แก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสาร
รับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๓ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

ออกให้ ณ วันที่ ๒๓ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ลงนาม

(พระมหาชวนินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ อว ๘๐๔๘.๑๐/ว๑๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๗๒๕๖

๒ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

เรียน คุณรัชณีย์ เจริญนนท์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วย
ยุทธศาสตร์เชิงรุก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ มจร
บุรีรัมย์ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณา จากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ
(Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการเห็นชอบ
รับบทความของท่านตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม -
สิงหาคม พ.ศ. 2566

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอขอบคุณที่ส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอกทัต จารุเมธีชน)
บรรณาธิการวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

สำนักวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ (TCI 2)
โทรศัพท์ ๐๖๔-๔๔๖-๑๕๑๕

ประวัตินักวิจัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ	นางรัชณีย์ เจริญนนท์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2531 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด พ.ศ. 2534 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด พ.ศ. 2540 หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2550 หลักสูตร ศาสตราจารย์บัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผลงานทางวิชาการ	รัชณีย์ เจริญนนท์. (2564). หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 : หัวใจของงานบริหารทั่วไป. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, 6(1), 290-300.
ผลงานการวิจัย	รัชณีย์ เจริญนนท์. (2554). การสร้างบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สถาบันวิจัยญาณสังวร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. รัชณีย์ เจริญนนท์. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนปริยัติธรรมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามหลักธรรมาภิบาล. สถาบันวิจัยญาณสังวร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. รัชณีย์ เจริญนนท์. (2556). แนวทางการฟื้นฟูวัดร้างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. สถาบันวิจัยญาณสังวร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. รัชณีย์ เจริญนนท์. (2556). การนำหลักธรรมไปใช้แบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดร้อยเอ็ด. สถาบันวิจัยญาณสังวร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. รัชณีย์ เจริญนนท์. (2556). รูปแบบการนำหลักธรรมไปใช้แบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. สถาบันวิจัยญาณสังวร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000